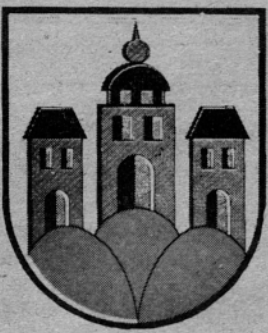

REČICA OB SAVINJI

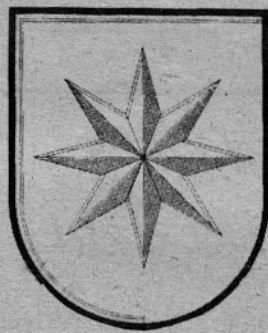
MOZIRJE

Savinjske

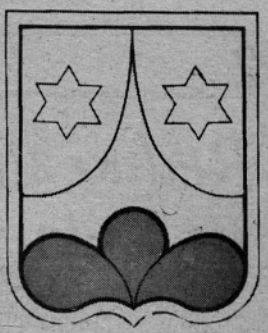
Leto XXIII
Številka 8
Avgust

Cena 30 din

NOVICE

LJUBNO

GORNJI GRAD

Kmetje in gasilci z roko v roki

Na prostrani Čreti živijo dobri, prijazni in predvsem pridni ljudje. Tudi trmasti so, v najlepšem pomenu besede seveda. Radi imajo svoje kmetije in svojo zemljo in bodo na njej tudi vztrajali. Daleč od doline so in težav jim ne manjka. Beseda je o štirih kmetijah, Jugovniku, Završniku, Reberniku in Krapletu, ki so na prostranstvih Črete daleč vsaksebi. Do doline je po gozdnih cestah daleč, hitrejših »zvez« kljub vsem naporom še vedno nimajo, pa njihovih zagat ne bi ponovno našteval, le na eno bi se omejil.

Pogojena je tudi z nekaj naštetimi težavami. Gre za požarno varnost, bolj rečeno nevarnost. Dolina je daleč, hitrega obveščanja ni, vode pa tudi ne. Grenko izkušnjo imajo izpred nekaj let, ko je strela zanetila požar na Krapletovi domačiji. Res je takrat solidarnost napravila svoje, v izjemnem času so zgradili novo gospodarsko poslopje, velika požarna ogroženost pa je ostala. Z izjemnimi napori so jo omilili člani gasilskega društva Gorica

ob Dreti. Pred časom so pričeli z izgradnjo bazenov za požarno vodo, kar požarna transversala pravijo temu sistemu. Pri Jugovniku, Reberniku in Završniku so zgradili bazene za požarno vodo, vsak ima po 54 kubičnih metrov prostornine, pri Krapletu pa so obnovili že obstoječe zajetje z 20 kubičnimi metri. Ob vseh štirih objektih so zgradili še posebne prostore za orodje s hidrantnimi postajami. Ob morebitnem požaru vsaj na začetku lahko kmetje sami učinkovito ukrepajo. Člani gasilskega društva Gorica ob Dreti so pri tem »porabili« preko 1.500 udarniških ur, sem pa niso všteti vsi prevozi in strojne ure, vse skupaj prav tako prostovoljno. Celotna vrednost presega milijon in pol dinarjev, prava vrednost vsega pa je seveda neprecenljiva.

V nedeljo, 1. septembra, so kmetje in gasilci slavili, prav na Čreti seveda. Namenu bodo predali ves sistem, obenem bodo člani društva z Gorice predali namenu novo gasilsko vozilo, pripravili bodo skupno vajo in slovesnost ter se seveda poveselili. Upravičeno. Povejmo še, da gasilci društva na Gorici v akciji niso bili povsem osamljeni. Med drugimi so jim pomagali tudi člani nazarskega društva z delovno akcijo, ob tem pa so kmetu Završniku izročili vse potrebne tlačne cevi.

*Samostojna
SLOVENIJA 1991*

Delovni utrip na višku

V Zgornji Savinjski dolini je v zadnjih tednih in dneh na višku živahnosti, življenjska in predvsem delovna. Ob drugi in že tretji košnji s polj že pospravljajo krompir in druge zgodnje pridelke, še bolj (skoraj) pa je pomembno nekaj drugega. To je zares delovno vzdušje pri gradnji mostov, jezov, pri urejanju obrežja Savinje in njenih pritokov, pri obnovi cest in podobno. Tako so končno pričeli z izgradnjo mostu na Ljubnem ob Savinji, prav tako Rogačkega mostu pred Lučami, v štirinajstih dneh bodo namenu izročili prepotrebni most v Grušovljah in trnovsko brv, pričela se je

obnova mostu v Kokarjah, zelo razveseljivo pa je dejstvo, da je v polnem teku izgradnja Delejevega jezua nad Mozirjem, ki med drugim pomeni zlasti to, da bo skozi Savinjski gaj spet stekel potok, da bo ribnik spet poln in Gaj toliko lepši. Prav tako so v Podvolovljeku pričeli s sanacijo velikanskega plazju, ki je v prvih novembrskih dneh usodno ogrožal Luče in vso dolino pod njim. Že to je izredno veliko, pa na vso srečo še ni vse. Začetek je bil torej nekoliko slaboten, upajmo, da bo konec krepkejši, še zlasti, če bodo zares pričeli z gradnjo ceste od Luč do Ljubnega.

Kdo pravi, da bo ohranjanje slovenskega izročila zamrlo? (Foto: Ciril Sem)

Kako odpuščati in zaposlovati?

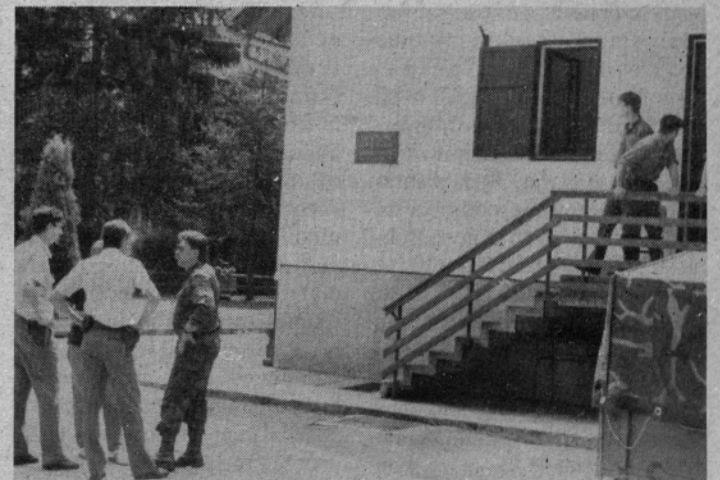
Pretresi pri gospodarjenju z gozdovi na nazarskem gozdno-gospodarskem področju se nadaljujejo. Le na kratko — moratorij, ki se mu letos reče priporočilo, politični pritiski (lastninjenje itd.), popolnoma neurejena zakonodaja, ki »omogoča« obstoj že zdavnaj preživelih tozov in ovira normalno organiziranost in poslovanje, naravne nesreče in še bi lahko naštevali.

Seveda se niso prepustili usodi. S številnimi notranjimi ukrepi se sproti prilagajajo novim (in bodočim) razmeram, na novo so postavili strokovno gozdarsko službo, ki znova potrjuje svoj pomen (tudi pri lastnikih gozdov), žal pa seveda brez bistvenega zmanjšanja števila zaposlenih ni šlo. Kakorkoli že, želijo in hočejo preživeti, spet pa je vse v največji meri odvisno od širših razmer in pogojev, predvsem pa od zakonodaje.

Kljub vsemu so ob polletju v gozdarskem delu poslovali brez izgube, na področju servisne in storitvene dejavnosti pa je izpad dohodka 400.000 dinarjev. Zdaj se jim pojavlja nov problem. Viharji veter je v Podvolovljeku izruval, polomil in drugače uničil

500 hektarjev gozdov, drugače rečeno je to 12.000 kubikov lesa, ali preko 14 milijonov dinarjev škode. Cela polovica odpade na samo štiri lastnike, druga polovica pa so družbeni gozdovi, s katerimi je upravljal »bivši« tozod Gozdarstvo Luče. Stečajni postopek še vedno ni končan, delavci so na zavodu. Na gozdnem gospodarstvu so takoj sprejeli obsežen in natančen program ukrepov in nalog za nujno sanacijo vetro-loma. Ob tem je treba vedeti, da so to bili kapitalni gozdovi, kar pomeni izpad trajnega donosa, da so močno poškodovane gozdne prometnice, da obstaja velika nevarnost razvoja sekundarnih škodljivcev, zlasti podlubnikov, ki lahko ogrozijo še veliko širše območje. Dela so pričeli opravljati takoj, intenzivno pa so se jih lotili 12. avgusta. Seveda je za tako zahtevno delo potrebno veliko sposobnih delavcev, pri čemer bodo v veliko pomoč delavci lučkega tozda v stečaju. Pri tem so naleteli na veliko razumevanje velenjskega zavoda za zaposlovanje in skupaj sestavili poseben program

javnih del in s tem začasno zaposlitev teh delavcev, vsaj 30 jih je na ta način dobilo delo in s tem dodatna sredstva. To je trenutno zelo pomembno za gozdno gospodarstvo, za delavce in njihove družine, predvsem pa za lepi Podvolovljek, katerega velik del je bil uničen že ob lanskem vodni ujmi.

Obmejna postojanka v Logarski dolini je v domačih rokah.

Tudi zgornjesavinjski del meje v slovenskih rokah

V obmejni postojanki v Logarski dolini že od prvih dni vojaških spopadov vihra slovenska zastava. Vojaki v tej postojanki so se teritorialni obrambi predali brez boja in jo zapustili. Od takrat naprej so jo prevzeli predstavniki UNZ Celje, ki bodo poslej tudi skrbeli za nadzor na državni meji s sosednjo Avstrijo. Predstavniki JA so namreč iz postojanke odpeljali premičnine in bili ob tem dogodku tudi sami presenečeni nad urejenostjo postojanke in njene okolice. Povedati velja, da je menjava lastnika potekala v skladu z dogovorom in brez vsakih zapletov. (jp)

Znova takojšnja pomoč Ormožu

Ob lanskem naravnem nesreči sta moziški občini med prvimi priskočili na pomoč občini Gornja Radgona in Ormož. Na vso nesrečo sta bili obe kaj kmalu tudi sami potrebni pomoči in solidarnosti. Ob vojnih spopadih sta izvršni svet skupščine občine Mozirje in predvsem občinski odbor Rdečega križa takoj pričela z akcijo in obema občinama v sodelovanju s podjetji, kmeti in ostalimi občani poslala v omenjena kraja obilno pomoč v

najrazličnejših oblikah, največ v lesu in izdelkih iz njega. Nesreča nikoli ne pride sama in po vojnih nemirih je Ormož prizadelo še katastrofalno neurje. Tudi v tem primeru so v moziški občini takoj priskočili na pomoč. S ponovno akcijo solidarnosti in pomoči so najprej poslali dva tovarnjaka s strešno opeko in lesom, zatem je iz Mozirja odšla še ena pošiljka lesnih izdelkov za ormoško bolnišnico, Zgornjesavinjska kmetijska za-

druga in Gozdno gospodarstvo, bosta prispevala še ostrešje za tamkajšnjo farmo, občinski odbor Rdečega križa Mozirje pa je prispeval še precej pomoči v ostalih oblikah. Posebej velja poudariti izjemno solidarnost ljudi iz Solčave, Luč in Ljubnega, predvsem kmetov iz najbolj prizadetih območij, ki so za prebivalce Ormoža in okolice tokrat zbrali kar 300 kubičnih metrov lesa. Človeška dobrota ne pozna meja.

Most v Grušovljah bo dokončno zgrajen v naslednjih dneh.

Redno zaposleni ne bodo brez dela

V Gorenjevih Malih gospodinjstvih aparatih v Nazarjah so v letošnje poslovno in kalendarско leto stopili z ogromnimi težavami, ki so jih pogojevale novembrske katastrofalne poplave. Tovarna je bila vse-kakor najbolj prizadeta od vseh v moziški občini. Uničene so bile skoraj vse zaloge, hudo poškodovana večina skoraj nove opreme, da o okolju sploh ne govorimo. Z izjemnimi napori so v zelo hitrem času odpravili 95 odstotkov fizičnih posledic, pri čemer ne smemo prezreti požrtvovalnosti delavcev ter pomoči velenjskega dela Gorenja in tujih partnerjev.

Kljub vsemu temu so načrte ob polletju uresničili, so se pa pri tem (in se še) srečevali z velikimi likvidnostnimi težavami. V šestih mesecih so s proizvodnjo zadovoljili tuje partnerje in domači trg. Letni plan so dosegli s 56 odstotki, kar je za 12 odstotkov več kot v enakem lanskem obdobju, izvozili pa so 75 odstotkov vseh izdelanih malih gospodinjstvih aparatov. Poslovanje je bilo torej bilančno pozitivno, seveda pa so bili za kaj takega potrebni veliki napori in strogi ukrepi.

Že v minulem obdobju so izredno pozornost namenjali zmanjševanju vseh stroškov, kamor sodi tudi fleksibilna kadrovska politika. Z njo so pričeli že lani in jo bodo nadaljevali tudi v bodoče tudi v operaciji, gre pa seveda za prilagajanje števila delavcev tekočim naročilom. Zato je odveč očitke, da na veliko odpuščajo delavce. Delno je to res, vendar gre za začasno zaposlene in pogodbenne delavce. Še teh niso vseh odpustili, rednih pa sploh ne in jih tudi ne bodo.

V drugem polletju se soočajo z zmanjševanjem proizvodnje, ne smemo namreč pozabiti neposrednih in posrednih posledic agresije na Slovenijo in vsega, kar se danes dogaja v »bivši« Jugoslaviji. Takim razmeram so se prilagodili, pripravili načrte in ukrepe za vsa področja v podjetju vse do konca leta. Na vidiku so tako kratkoročni ukrepi, s katerimi bodo globoko posegli v poslovanje, tudi na kadrovskem področju. Ob zmanjševanju prodaje je največ pozornosti namenjene zmanjševanju vseh fiksnih stroškov, osnovni cilj vsega pa je, da bodo poslovno leto uspešno sklenili.

Z dolarji odpadejo razlogi za kasnitve pri obnovi. (Foto: Ciril Sem)

Kredit svetovne banke

Vsej moziški občini se vendarle obetajo boljši časi, pa naj takšna ugotovitev zveni še tako čudno v sedanjih razmerah. Porok za to je kredit, ki ga je svetovna banka namenila slovenskim občinam, ki so jih prizadele lanske poplave. Prvi obrok tega posojila je 30 milijonov dolarjev, od tega jih je 7 namenjenih za reševanje komunalnih zadev, ostalih 27 pa vodnemu gospodarstvu. Obnovo in gradnjo cestnega omrežja obravnavajo posebej. Iz skupnega deleža za obnovo in dograditev komunalnih objektov je moziška občina prejela milijon dolarjev.

Dodelitev teh sredstev temelji izključno na izdelavi, izvedbi in seveda priglasitvi zelo konkretnih projektov. Za ta prvi del so jih pripravili trinajst in so jih devet takoj izročili pooblaščenim organom v Ljubljani. Prvi del sredstev bodo namenili za gradnjo, obnovo in dograditev predvsem vodovodnih sistemov po posameznih krajih, povedati pa velja, da bodo problem oskrbe z zdravim pitno vodo rešili celovito, saj bodo s sredstvi drugega obroka ob teh vodovodnih zgradili še čistilne naprave, kar je seveda izrednega pomena. Zlasti to velja za Luče, kjer so zaradi premikanja tal tik pred zlomom vodovodnega omrežja. Obnovili bodo sistem Letošč, ki s pitno vodo oskrbuje spodnji del Zadrecke in Savinjske doline z industrijo vred. Sanirati bo treba tudi že zgrajen kolektor od Nazarj do Mozirja in čistilno napravo, ki ju je vodna ujma še posebej prizadela.

Pogoj za pridobitev sredstev so konkretni projekti, kot je že bilo zapisano. Izvršni svet je za izdelavo pooblastil Javno podjetje Komunala, ki je delo pospešeno opravilo, seveda pa z izdelavo projektov za na-

slednji obrok mednarodnega kredita pridno nadaljujejo. Povedati seveda velja, da so sredstva že na voljo in lahko torej z deli pričnejo takoj, ko bodo projekti odobreni. Pogoj pri gradbenih delih je, da investitor, v moziški občini je to izvršni svet, prispeva polovico sredstev, opremo pa v celoti financira svetovna banka. Z vračanjem kredita je takole. Občine ga ne bodo odplačevale same, pač pa se bodo sredstva vračala iz republiškega solidarnostnega sklada za te namene. Praktično to pomeni, da bodo občine iz tega vira pač dobile toliko manj sredstev.

Drugi obrok pričakujejo v septembru, namenili pa ga bodo javnim površinam. Sem štejemo Savinjski gaj, parke in druge površine na Ljubnem, v Lučah in drugod, pomemben delež pa bo dobila izgradnja novega odlagališča odpadkov in smeti, ki bo z opremo in napravami povsem prilagojen evropskim standardom. Rešen bo torej še naslednji velik problem okolja Zgornje Savinjske doline. Zelo pomembna so sredstva za vodno gospodarstvo, saj brez njih več kot nujnih del ne bi mogli nadaljevati, s tem pa bilo stanje tako slabo, da slabše ne bi moglo biti.

Cestno omrežje rešujejo posebej in prav tako pripravljajo projekte. Pri tem je izjemno pomembno, da je pri reševanju teh problemov v republiki na prvem mestu cesta med Ljubnim in Lučami, njena temeljita in celovita obnova. Tudi tu je »težava« enaka: z deli bodo pričeli takoj, ko bodo pripravljene projekti. Upajmo, da že letošnje jesen. Obljube so takšne, nesporno pa je, da v tako ugodnem trenutku nihče ne sme izgubljati časa. Kdor prej pride, prej melje, ampak tokrat naj bi »mleli« dolarje.

Nevarna pot v šolo

Za učence moziške šole iz Lok je postala nova obvoznica tudi bližnjica na poti do šole in domov. Zal pa prav v tej smeri ob cesti ni pločnika za pešce in je hoja možna le po bankini oz. cestišču. O nevarnosti, ki so ji otroci s tem izpostavljeni, ni potrebno posebej poudarjati. Verjetno bo-

do opozorila šole in staršev premalo, potrebni bodo še drugi ukrepi. Tudi križišče pred odcepom proti šoli je za šolarje zelo nevarno saj je brez zebre oz. potrebnih oznak. Ukrepajmo prej, preden bo prepozno!

LUDVIK ES

Kje so tiste stezice...

Mozirje je bilo nekoč priljubljen turistični kraj, sem so prihajali na oddih predvsem miru in počitka potrebni starejši ljudje. Kraj je imel za tiste čase potrebno in ustrezno kopališče. Predvsem pa je bilo v bližnji in daljni okolici Mozirja mnogo poti in stezic, po katerih so se lahko turisti varno sprehajali. In danes? Kopališča že dolgo ni več in tudi sedanjí izgledi glede tega so slabi. Prav tako ni več poti in stezic za mirne in varne sprehode turistov in domači-

nov. Povsod avtomobili, mopedi in smrad po izpušnih plinih.

Z izgradnjo obvoznice naj bi postalo tudi Mozirje spet bolj privlačno za turiste, tudi stari del kraja dobiva vse lepšo podobo. Toda za ugodno počutje in zadovoljstvo gostov bo potrebno urediti še marsikaj, med drugim tudi možnosti prijetnih in varnih sprehodov.

Verjetno pa ta problem v naši dolini ni pereč samo v Mozirju!

LUDVIK ES

Čebulice — gomoljnice

Pred vrati je čas, ko bomo začeli s sajenjem čebulnic in gomoljnic, zato ne bo odveč, če pred tem opravilom pobliže spoznamo ti dve skupini rastlin.

Čebulnice so zelne rastline različnih rasti in imajo v tleh čebulico, gomolj ali koreniko. V teh podzemnih delih se nabira rezervna (pričuvna) hrana, katera zadošča za cvetenje v prihodnjem letu. Delimo jih na pomladi cvetoče in na poleti ter jeseni cvetoče.

Čebulice so prinesli v naše okolje pred več stoletji iz male Azije. V Evropi danes vzgajajo večje količine raznih asortimanov čebulnic in gomoljnic v Holandiji. Od tam izvažajo kvalitetne čebulnice in gomoljnice v vse evropske in izvenevropske države. Mnoge vrste uspevajo tudi pri nas na naravnih rastiščih po travnikih, gozdovih ob potokih. Čebulnice in gomoljnice razmnožujemo na več načinov.

1. s semenom: ta način uporabimo le takrat, če želimo vzgajati nove sorte. Večkrat pa sejemo enostavne dalije. Sejemo v zaprte gredice marca ali aprila, sejančke posadimo najprej v lončke in od tod maja — junija na prosto. Do jeseni zrastejo gomoljčki, katere pred mrazom izkopljemo in naslednjo spomlad posadimo.

2. z drobnimi gomolji, čebulicami: ob matični čebuli ali gomolju zrastejo drobne čebulice ali gomoljčki. Te posejemo in posadimo v jeseni ali spomladi bolj na gosto in normalno oskrbujemo

med letom. Ko dozori in izkopljemo in nato ponovno posadimo.

3. z deljenjem in razrezovanjem: na ta način razmnožujemo predvsem starejše rastline, katere imajo sestavljene gomolje ali korenike, tik pred sajenjem na stalno mesto jih posipljemo z ogljenim prahom (preprečitev okužb).

4. s potaknjenci: razmnožujemo tiste rastline, katerih, imamo malo in jih čim prej želimo vzgajati večje število. Zato gomolje nakalimo in ko odženejo 10 cm dolge poganjke, te porežemo in potaknemo v razmnoževalnico. Ko se vkoreninijo, jih posadimo v lončke in nato na stalno mesto.

Rastline iz skupine gomoljnic in čebulnic zahtevajo težjo, globoko obdelano, hranilno in nekoliko vlažnejšo zemljo. Osnovno pripravimo zemljišče že zgodaj jeseni — da ga globoko preorjemo ali lopatamo in pognojimo z dobro preperelim hlevskim gnojem. Dodamo lahko tudi kalijeva in fosforna gnojila. Dušik dodajamo previdno že med samo rastjo. Pred saditvijo zemljišče samo površinsko izravnamo, napravimo po potrebi gredice, katere razčrtamo, da bo saditev enakomerna. Nekateri čebulice sadimo tudi v travnate površine, sadimo jih v vrste ali razmetano. Globina saditve je različna od 5 — 30 cm. Pred sajenjem gomlje, čebulice razkužimo. Spomladi cvetoče sadimo v jeseni od septembra do novembra.

Ob polletju brez izgub

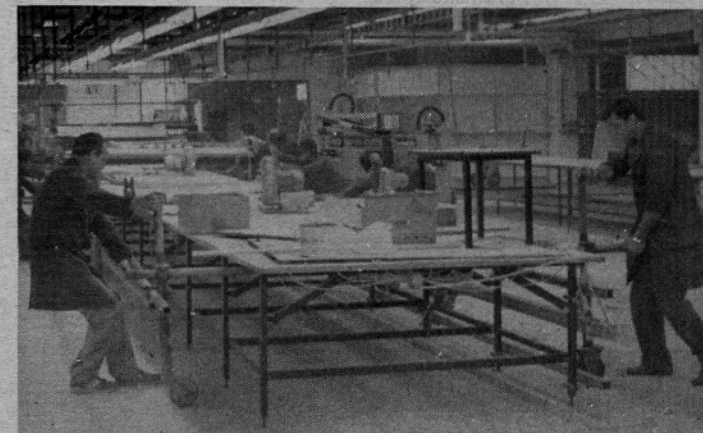
Modno konfekcijo Elcroj je v nekaj zadnjih mesecih doletelo marsikaj, pa večinoma nič dobrega, če seveda izvajamo izjemno prizadevnost in delovno vnemo delavk in delavcev, ki svoje in usode kolektiva pač ne mislijo prepustiti naključju. Že kar začetek teh neljubih dogodkov je bil grozljiv. Gre za novembrske poplave, ki so vsega skupaj »prinesle« kar 9 milijonov dinarjev izpada prihodka, dokončno pa so posledice v proizvodnih prostorih odpravili šele pred kratkim. Med kolektivnim dopustom so namreč osušili namočena tla v tovarni ter zamenjali talne obloge, kar med drugim pomeni tudi velike (nepredvidene) izdatke. Redna proizvodnja v »novih« prostorih je na podlagi velike prizadevnosti delavcev in izvajalcev stekla v ponedeljek.

Tegob tudi sicer ni (z)manjkalo. V začetku leta so v Elcroju zamenjali vodstvo, posledice tega so bile korenite organizacijske in kadrovske spremembe, pa tudi spremembe znotraj poslovnega sistema, ki so jih pogojevale tudi nakopičene težave s političnim in siceršnjim predznakom. Nekdaj-dnevni vojni spopadi v Sloveniji so Elcroju posredno povzročili za 3,8 milijonov dinarjev škode, kar dve tretjini tega zneska pa neposredno vpliva na polletni poslovni dosežek.

Težave se kopičijo. Z novim letom je Elcrojeva tovarna v Alibunarju prekinila sodelovanje z

matičnim podjetjem in s tem odgnala solidnega tujega poslovnega partnerja. Enako je storila tudi tovarna v Odžaku, vendar so z dogovorom uspeli obdržati poslovne stike vsaj na zunanjetrgovinskem poslovanju za del njihove proizvodnje. Obema omenjenima partnerjema so poslali zahtevo, da plačata stroške znanja in iz svojega naziva izbrišeta naziv Elcroj. V prvih treh mesecih so opravili tudi selekcijo med kooperanti in obdržali le najboljše, aprila so zaprli obrat v Lučah (in ga med tem že prodali), k raznovrstnosti problemov pa je svoje prispevala tudi poslovna enota v Sošanju. Najprej z zahtevo o izločitvi iz proizvodnega sistema Elcroja, nato pa v protest proti predlaganim organizacijskim spremembam še z enotensko stavko. Ta stavka je »veljala« kakšnih 1,2 milijona dinarjev škode in okrnjen ugled pri tujih partnerjih, kar so deloma uspeli rešiti.

Vse to je seveda vplivalo na (ne)uspešno poslovanje celotnega podjetja. Posebej je treba povedati, da tujih partnerjev naši »domači« problemi pač ne zanimajo in zaradi njih niti ne pomislijo na višje cene. Kljub vsem tem in drugim težavam se kakovostni polletni kazalci gospodarjenja izboljšujejo. Veliko so sprejeli najrazličnejših ukrepov, ki so rodili sadove in jih še bodo. Tako ob polletju ni bilo izgube, glede na vsa prizadevanja in predvidevanja pa zagotavljajo, da je tudi ob koncu leta ne bo.

Med kolektivnim dopustom je v Elcroju tri tedne vladalo delovno vzdušje.

Malo za šalo, pa tudi zares!

Pred več kot dvema desetletjema je bilo. Odločil sem se za poklic v gostinstvu, ki sem si ga vedno želel in se ga veselil; uspešno sem opravil potrebno šolo pa prakso in pričel z delom v splošno zadovoljstvo (razen v svoje). Delo v zakotnih gostilnah pač ni bil moj življenjski cilj. Še en drug razlog je bil in sem se »odpravil« v sosednjo Avstrijo. Brez pretiravanja in naštevavanja podrobnosti, lahko povem, da so moje sposobnosti prišle do prave veljave in so še danes na visoki nivo. Vendar — za kaj takega je bilo treba trdo delati in sem tudi delal, se uveljavil, pa zaradi tega danes ne delam nič manj. Vem za kaj!

Že dolgo sem avstrijski državljan in ob tem še kar in vse bolj Slovenec. V tem razmeroma dolgem obdobju sem se vživel v okolje in to okolje je počasi »pozabilo«, da sem Slovenec, čeprav sem. Delal sem in še bom. Velikokrat prihajam domov in tudi sicer imam s svojimi pogostimi stike. Ob vseh teh obiskih sem se še kar čudil, kako v moji domovini tako lepo in mirno živijo, čeprav se delovne navade močno razlikujejo, pa čeprav sem svoje delovne navade primerjal s slovenskimi, bog ne daj, da bi jih z jugoslovanskimi. Že dolgo je tega, ko sem si želel domov, da bi doma pokazal, kaj zmorem in znam; pa ni šlo. Zaradi pretirano dolge birokratske vojne, zaradi nezaupanja oblastnikov in še česa. To misel sem torej počasi opustil.

In nikakor ne dokončno. Ponovno je začela tleti v meni ob začetkih osamosvajanja Slovenije. Pozorno sem spremljal vse, ne le avstrijske, tudi slovenske vire obveščanja. Ne bi vsega našteval, »zaostriilo« se je z razglasitvijo Slovenije, da o vojaškem posegu ne govorim. Že pred tem sem

najvišje predstavnike slovenske vlade postregel v slovenščini. Morda naključje, vsekakor pa presenečenje in zadovoljstvo.

Veseli ob osamosvojitvi, groza ob napadu. In zadovoljstvo. Prvič zato, ker se mojim domačim razen vznemirjanja, tesnobe in strahu na srečo ni zgodilo nič hudega. In drugič zato, ker sem ob svojem delu lahko povsem »neodvisno« poslušal pogovore o usodi Slovenije (in domnevne Jugoslavije). Res toplo mi je bilo pri srcu. Splošno mnenje je bilo izključno v korist moje domovine. Tudi pri tistih, ki jugoslovanskih razmer doslej niso (pre)dobro poznali. Njim sem nevsiljivo povedal tole; kako bi se vi odločili, če bi v recimo petčlanski družini delal in garal samo eden, ostali štirje pa uživali in se okoriščali? Mislim, da so razumeli bistvo, da so konec koncev pričeli razumevati zgodovino Slovenije, razlike v kulturi, jeziku, veri, delovnih navadah in še v čem. Res ne vse po moji zaslugi, vendarle. Ob ogroženosti državne meje so prišli do dodatnih spoznanj, ne le južno, temveč tudi severno od Dunaja. V kolektivu vedo, kdo sem, nisem bil deležen pomilovanja, deležen sem bil podpore in spodbud, pa čeprav kot avstrijski državljan. Dva ali trije sodelavci iz južnih republik so bili deležni veliko različnih zbadljivk. Nič jim nisem zavidal; razumemo se še naprej.

Obiskal sem svoje in misel na vrnitev postaja vse bolj otipljiva. Slovenija potrebuje pomoč, kapital, znanje, pridno delo. Naj se torej zgodi, kar se mora in se bo. Takrat bom nemara tudi jaz zgradil kakšen jez in z njim pomagal zaveziti razvedovanje; pomagal dvigniti naveden dela, življenja, hitrejši napredek.

Ljubenci so v Šoštanju poskrbeli za zanimiv prikaz gašenja z berglavko.

Ob častitljivih letih še spretni

Člani šoštanskega gasilskega društva so v soboto pripravili že 8. po vrsti Žunkovičev memorial, to je tekmovanje veteranov z zelo starimi ročnimi in motornimi brizgalnami. Tekmovalne desetine so prišle iz Šmartnega ob Paki, Ljubnega ob Savinji, Pameč — Troble, Pobrežja, Paške yasi, Loke pri Žusmu, Starš in Šoštanja. Vsi so bili oblečeni v stara oblačila, nekateri so imeli le predpasnike, kot so nekoč kmečki ljudje hiteli na požar. Tudi čelade so bile zelo zanimive in iz različnih obdobj, da o drugi opremi in orodju sploh ne govorimo. Prišli so in tekmovali z najbolj preprosto ročno gasilno napravo — berglavko, tu je bila ročna brizgalna s konjsko vprego, videli smo motorne brizgalne z letnico izpred prve svetovne vojne. Skratka, oblačila in oprema so bila prava paša za oči, ki je navduševala številne šoštanjčane in okoličane. Nekateri so tekmovali v skupini

ročnih in motornih brizgaln, drugi samo v eni od obeh. Kljub častitljivim letom s povprečno starostjo 60 let, so bili gasilci na nastopu sila poskočni in živahni. Res se je komu zavozlala cev, odklopila spojka, poslušnost odpovala motorna brizgalna, pa vztrajnost veteranov vseeno ni popustila. Še bolj so bili ponosni in dokazali, da se še ne dajo.

Posebna zanimivost Žunkovičevega memoriala izven tekmovalnega programa je bil prikaz gašenja »mesta Šoštanj«, ki so ga pripravili šoštanski veterani s pomočjo meščank, ki so urno nosile vodo z lesenimi vedri iz vodnjaka do ročne brizgalne.

Čeprav rezultati ob takšnih tekmovanjih niso v ospredju, povejmo, da so bili pri ročnih brizgalnah najboljši Ljubno, Pameče-Troble in Šoštanj, pri motornih pa Paška vas, Pameče-Troble in Ljubno ob Savinji.

Flosarski bal v četrto desetletje

Kar precej pomislekov je bilo, ali v sedanjih razmerah pripraviti flosarski bal na Ljubnem ob Savinji. Pa so Ljubenci tehtno premislili in se ne glede na vse odločili, da se tridesetletnemu izročilu ne bodo odrekli. Imeli so prav. Ob vseh tesnobah in vsemu, kar zraven sodi, malo sprostitev in razvedrila na prijetnem prostoru ob Savinji vsekakor ni bilo odveč. Korajžno, kot se spodobi, so torej krenili v četrto desetletje svojega in samo njihovega flosarskega bala. Malo so dvomili zaradi po poplavih skoraj uničenega prireditvenega prostora, malo zaradi razmer v zadnjih tednih (in danes še tudi), klonili pa niso.

Upam, da znajo brati prav. Odločili so se za vsebinsko okrnjen spored. Povorke skozi kraj tokrat ni bilo, pa nič hudega. Udrli so flos, krstili so novega flosarja in fantje (možje) so se zares izkazali. Za današnje trenutke je bilo vse skupaj že kar presenetljivo sproščeno. Nobene programske »priisle« ni bilo. Prišli so, udrli flos in opravili značilni obred krščenja, izgledalo je, da so to storili slučajno, ker pač to nedeljo niso imeli kaj drugega početi. In jim je zares uspelo. Ljudi sicer ni bilo toliko, kot je ob tej prireditvi na Ljubnem v navadi, bilo pa jih je dovolj, da so bili vsi zadovoljni. Tudi v petek, soboto in seveda v

nedeljo, ko so tako ali drugače, predvsem pa uspešno, poskrbeli še za druge priložnostne prireditve. Zares nevsljivo je bilo vse skupaj, zato toliko bolj prijazno, domače, tudi zavrteli so se, prav temu vrtenju pa naj bo namenjena edina pikra pripomba. Lepo in prijetno se je vrteti v ritmu polke in valčka, precej neprijeten pa je bil hrup vseh vrst okrog »ringšpila«, ki ga ob Savinji dolga leta ni bilo. Otroci in drugi uživalci teh dobrot se sicer ne bodo strinjali, vsekakor pa to strašilo na flosarski bal ne sodi, pa naj je ponudnik plačal, kolikor je že. (jp)

Tudi to so kovači naše samostojnosti. (Foto: Ciril Sem)

Zakaj zanemarjamo stare običaje?

Vsako ljudstvo, vsak narod ima svoje običaje, ki so značilni za kulturno in razvojno raven, so pa hkrati neizčrpna učilnica modrosti naših prednikov. To slednje narekuje spoštljiv odnos do kulturne dediščine. Povejmo si resnično, ni vse znanje zraslo na našem zeljniku, te so že znatno prej gojili — zeljnike namreč.

Čas po drugi svetovni vojni ni bil kaj prida naklonjen obujanju starih običajev in šeg. Nekaterim »prenapetežem« je bila že čitalniška doba na poti in radi so v zvezi s kulturo tistega časa govorili o nekem vonju po »naftalinu«. Kakorkoli že, kdor se ljudskega izročila sramuje, dela napako in je z njim nekaj hudo narobe.

Zakaj sploh to razmišljanje? Smo pred novo turistično sezono, ki bo že zaradi znanih zapletov doma sila skromna, v sedanjem gospodarskem položaju pa je vsaka para, zaslužena v turizmu, izrednega pomena. Ni kaj naštevati in utemeljevati! Stvari so jasne; če ne bomo z novimi prijemi poskrbeli za privlačnost naše turistične ponudbe, bomo ob zaključevanju poslovnega leta razočarani.

Marsikje še prevladuje miselnost, da je turist že zadovoljen, če se je krepko najedel, denimo ajdovih žgancev na kmetiji, ali če mu je kakšna brhka oštirka ponudila biftek po tatarsko, ali celo velik dunajski zrezek... To res velja za skupine turistov, ki prihajajo k nam šedit, saj so menjalni tečaji za večino njihovih valut zelo ugodni. Že res, da je poleg čistega bivalnega okolja nujna dobra in ustrezna prehrana, toda tisti, ki bi radi spoznali našo deželo, pričakujejo kaj več. Med »več« spada ogled kulturnih in zgodovinskih posebnosti, raznih ljudskih prireditev, izletništvo in še bi lahko naštevali. Ali znamo vse to ponuditi? Marsikdo trdi, da smo bili pred vojno boljši gostitelji, da pa nas je v marsičem pokvarilo poceni prislužen udobje. Malo resnice je tudi v tem! Nekoliko jo je tudi v odnosu »nadgradnje« do tujskega prometa. Čeprav smo zatrjevali, da nas bo srečala pamet, zaenkrat še ni znakov, da je

temu tako. Še vedno smo priče klavnega odnosa do turizma, številnih in mučno dolgih razprav, znanstveni elaborati se kar kopičijo, število nočnin pa kar naprej pada. Torej mora biti vzrok na nas samih, da je temu tako, mar ne? Vedno znova se primerjamo s sosedi, ki da imajo to in ono, seveda je njihovo vnaprej boljše od našega, pa čeprav po nakupu ugotovimo, da smo ga mi izvozili... Vse to je lahko podcenjevanje lastnih moči in znanja, lahko pa je tudi izgovor za našo neiznajdljivost.

Imamo kaj posebnega ponuditi? Imamo, pa še dosti! Naj omenimo samo zadnje žegnanje »ljubenskih potic«.

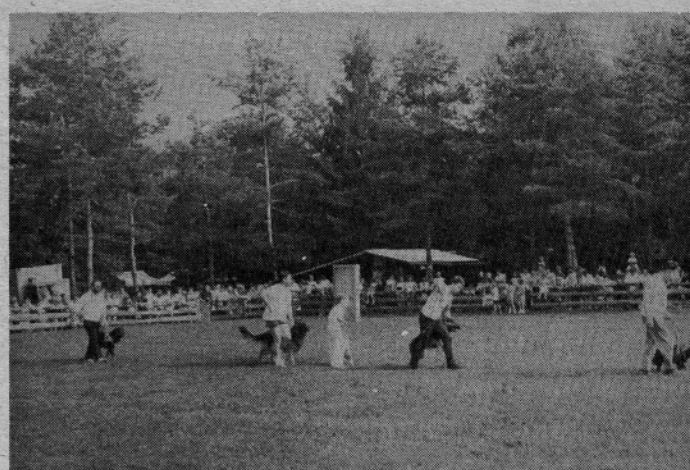
To je prvovrsten kulturni dogodek in zasluži vso pozornost. Smo mu jo res namenili? Savinjski gaj privlači na tisoče ljudi v Mozirje, ti pa potem preklinjajo gostinsko ponudbo, ki je tako klavna, da nas je, milo rečeno, lahko sram, ali srečanje godcev na Ljubnem...

Trdim, da bi lahko iz tega naredili pravo senzacijo. Ne nazadnje ima vse možnosti ovčarska prireditev v Šmihelu nad Mozirjem, pa Lučki dan, da ne govorimo o Logarski dolini, ki osamljena čaka kraljeviča, da jo bo odčaral. Mozirski majevci si vsako leto prizadevajo prikazati marsikaj, česar druge ni, pa smo o tem dovolj opozorili slovensko javnost?

Končno, kaj vse bi še lahko našlo pot v svet, sem sodi tudi gornjegrajsko čebelarjenje in o tem prezanimiva zgodovina tega kraja. Joj, koliko tega bi še lahko naštevali.

In sedaj tisto iz uvoda! Zakaj puščamo izvirna ljudska izročila ob strani? Zakaj potem mislimo, da je že dovolj, če prikazemo kakšno žganjekuho in kakšnega rokodelca? Ni, in tega se bomo morali s časom vendarle zavedati in iskati v ljudski modrosti izvirno ponudbo prikazov, ki bodo značilni za dolino, ki bodo predstavili ljudi in kulturno izročilo Zgornje Savinjske doline. Morda velja to tudi za druga okolja, o tem pa ne želimo postavljati nobenih trditev.

ALEKSANDER VIDEČNIK

Vodniki in njihovi štirinožni ljubljenci so napravili velik napredek v zadnjih dneh.

Pridnost, druženje, korist

Člani kinološkega društva Mozirje so sicer pridni že veliko let, letos pa so se še posebej izkazali. Pravzaprav so se morali, res pa je tudi, da jim delovne vneme in volje nikoli ni manjkalo. Lanske poplave so jim namreč uničile vadbeni prostor na gmajni v Varpoljah, pa danes tega ni moč opaziti. Vso pomlad so trdo delali, obnovili vežbališče in objekte in imeli v soboto svojevrstno »otvorenje«.

Denarja manjka povsod, njim

seveda tudi, ne glede na neštene udarniške ure in druge lastne prispevke. Tako so v soboto organizirali športno in zabavno srečanje. Najprej je bil na vrsti nastop šolanih psov, ki je navdušil številne obiskovalce, sledilo pa je družabno srečanje, ki ga tudi kratkotrajni večerni nalive ni posebej zmotil, gotovo pa se ne bo zmotil blagajnik, ko bo preštel izkupiček. Ni bilo mišljeno zlobno, saj vsi vedo, da ga bodo koristno uporabili. (jp)

Taborniki v Gaju

Danes, v mesecu avgustu, sprehod skozi »Savinjski gaj« zopet navdušuje obiskovalce in tudi nas tabornike, ki smo se po lanski poplavi vključili v njegovo obnovitev. Sedemindeset tabornikov iz Celja, Žiri, Velenja, Prevalj, Slovenskih Konjic in Nazarij je z veseljem prispevalo svoj delež (400 delavnih ur) k današnjemu izgledu parka.

Pozorno sprehajalcevo oko lahko poleg samih cvet-

lic opazi še mlin, kaščo, staro kovačijo, kmečko hišo in si sede na klopci ob sprehod po Savinjskem gaju je pravi balzam za telo in dušo, ki vsebuje vse sestavine razen dela bistrice Savinje, ki je v majhnem potočku skozi gaj napolnjevala ribnik in dajala gaju še posebno svežino.

Kdaj bosta potoček in ribnik spet zaživela?

KORALA IZ NAZARIJ

Izročilo, sprostitev in hvaležnost

Veliko so Luče ob Savinji utrpeli v zadnjih devetih mesecih, veliko tesnobe, predvsem pa dela in naporov pri odpravljanju posledic novembrske katastrofe je bilo potrebno. Na svojo, letos že dvaindvajseto narodopisno in turistično prireditev »Lučki dan« ali »Od štanta do štanta« so skoraj pozabili, pa vendarle niso. Najprej so omahovali in se potem odločili, prišla je agresija in so prireditev znova odpovedali, potem spet omahovali in se še enkrat odločili. Pravilno so storili.

Predvsem so želeli sebi in širšemu okolju, predvsem tistim, ki so tako veliko pomagali in še pomagajo pri celitvi bolečih ran vodne ujme dokazati, da življenje v Lučah vendarle ni zamrlo, da se tudi s svojo prireditvijo želijo zahvaliti za pomoč, da se kljub vsemu želijo sprostiti in se malo razvedriti in pozabiti na vse tegobe. In tako je tudi bilo. Res je, da čase za temeljitejšo pripravo na prireditev ni bilo in je bila glede

prikaza nekdanjega dela in življenja v Lučah in okolici nekoliko okrnjena, res pa je tudi, da je prišlo veliko ljudi, domačih in »druhih« — pa saj smo vsi domači, ko gre za skupno razvedrilo in pozabo vsakdanje krutosti.

Bilo je res prijetno in zabavno. V soboto so ga (tudi po svoji krivdi) uživali, ker napovedanega nastopa Big Bend Kvarteta v farni cerkvi ni bilo, pevce pa je čakalo veliko ljudi. Bilo pa je v petek in soboto veliko tenisa, debeli in suhi so ponovno navdušili v nogometu, v soboto so peli, godli in vasiovali po Lučah in se veselili do ranih nedeljskih ur. V nedeljo so pripravili svoje štante (in šanke tudi), hitrostno so plezali v Igli, navdušila je razstava čistokrvnih mačk, s procesijo pa so dopoldne počastili farnega patrona sv. Lovrenca in tudi z njo izrazili hvaležnost za pomoč. Prijetno je bilo, le prometne gneče se bodo morali v prihodnje malo izogniti. (jp)

Štipendiranje za brezposelnost

Znanec je pred časom potopil, koliko najrazličnejših potrdil je moral predložiti že letos, da bo lahko njegova hčerka še naprej dobivala štipendijo iz združenih sredstev. Takšni so pač mlinski kamni birokracije, sem ga tolažil, naključno prisotni naslednji znanec pa je trpko pripomnil, kako smo prišli že tako daleč, da mlade štipendiramo za brezposelnost.

Gozdne prometnice so pravo bogastvo, kdo ga bo ohranil?

V minulih desetletjih je bilo na področju občin Velenje in posebej Mozirje zgrajenih ogromno kilometrov gozdnih cest. Vsekar ti kilometri niso služili le gozdarjem in izkoriščanju gozdov, za veliko visokogorskih kmetij so življenjskega pomena, povezali ljudi v hribih z dolino, s svetom, omogočili so jim preživetje in jim obudili upanje v lepšo bodočnost. Pa žal danes ni več tako.

Ceste je gradilo nazarsko gozdno gospodarstvo in jih tudi vzdrževalo. Pa so se na vse skupaj zgrinile (pre)hude težave. Novembrska vodna ujma je precej teh cest popolnoma uničila, skoraj vse pa poškodovale. Zapleti v zvezi s tem so se (in se še) prepletali in zapletali. Najprej moratorij (letos priporočilo), ki je gozdarjem onemogočil izkoriščanje gozdov, z njim tudi redno vzdrževanje gozdnih prometnic, za pravilo, da nesreča nikoli ne pride sama, pa je poskrbela zakonodaja. Novega zakona o gozdovih še vedno ni in kaže, da ga vsaj še letos ne bo, gozdno-gospodarske organizacije so v razsulu. Se vedno se otepajo z nekakšnimi tozidi, redna proizvodnja je vsaj prepolovljena, posledica je odpustanje delavcev, ker pa smo že pri gozdnih cestah,

naj povemo, da je njihovo vzdrževanje več kot vprašljivo. Nazarsko Gozdno gospodarstvo se v vsej tej zmešnjavi sproti prilagaja (bodočim) razmeram in se na vse kripelje bori za preživetje. Novost so gozdne uprave in še bi lahko naštevali, vendar brez ustrezne zakonodaje pravih ukrepov pač ne morejo sprejeti. Sem sodi tudi problematika gozdnih cest. Sredstva za redno vzdrževanje so zgolj simbolična, ob posledicah vodne ujme dobesedno nična. Ceste propasti ne smejo, problem njihovega vzdrževanja pa rešujejo na vse mogoče načine, čeprav je možen samo eden. Položaj v občinah Velenje in Mozirje je hudo različen, poglejmo najprej, kaj je za moziško povedal dipl. ing. Franc Firšt.

»Že davno je bilo rečeno, da »nesreča nikoli ne pride sama«. Kadar se težave nalezajo, jih ni ne konca ne kraja.

Kakor da je »zacoprano«, smo še dejali, ko smo bili prizadeti od težav, ki so nas zadele. Toda nekdo je zapisal, da »kdor srečo uživa sam, naj še solze preliwa sam!«

Hudo opozorilo je to slednje. Racionalno pa bi bilo iz tega vzeti: raje mislimo še na druge v skupno dobro tudi takrat, ko nam

je lepo, da ne bomo ostali v svojih težavah sami, ko bomo potrebni pomoči.

Težko bomo pozabili vodno ujmo 1. novembra 1990, ko so podivjane vode preplavljale, rušile in odnašale drevje, mostove, hiše. Gornja Savinjska dolina je bila odrezana od sveta. Hribovska naselja, ki so bila v treh desetletjih z velikimi naporin in samoodpovedovanjem gozdnih posestnikov in delavcev v gozdarstvu povezana z novo zgrajenimi gozdnimi cestami z dolino, so bila čez noč z uničenjem mnogih cest ponovno izolirana iz prometnih povezav. Zahvaljujoč velikim naporom mnogih poštvovalnih posameznikov v dolini in pomoči slovenske javnosti, so težki stroji ponovno utirali poti in vzpostavljali upanje, da še ni vse izgubljeno.

Prve ocene o veliki škodi so obkrožile svet, zelo kmalu pa so sledili natančnejši podatki.

Gozdarji smo izdelali dokaj dobro analizo škode v gozdovih in posebej na gozdnih cestah v slabih treh tednih. Že 22. novembra 1990 smo posredovali Izvršnim svetom Občine Mozirje in Velenje naslednje podatke o nastali škodi po občinah:

Škoda v:	SO Mozirje	SO Velenje	Skupaj na območju GG Nazarje
V gozdovih	12.627.000 din	296.000 din	12.923.000 din
Na gozdnih cestah	72.979.000 din	15.820.000 din	88.799.000 din
Skupna škoda:	85.606.000 din	16.116.000 din	101.722.000 din

Kaj je bilo v gozdarstvu že storjenega

Preteklo je tričetr let po težkih novembrskih dneh, zato gozdarji želimo, da so občani seznanjeni tudi o tej plati naše dejavnosti.

Nad 4.000 m³/btt gozdnega drevja je zdrsnilo po strmih pobočjih kot gozdni plazovi, pretežno na območju Luč. Izvršni svet SO Mozirje je takoj poravnal škodo na osnovi ocene gozdarjev vsem lastnikom gozdov, ki so želeli odstopiti tako poškodovano drevje na panju.

Mnoga delovišča so bila zelo nevarna in težka, zato je bilo strokovno opravljeno delo gozdnih delavcev — predvsem iz TOZD gozdarstva Luče v stečaju v veliko korist. Pokazalo se je, da bi brez organizirane gozdarske službe lahko bile posledice gozdnih plazov iz varstvenih razlogov zelo velike.

Spomnimo pa še na nekatere neodgovorne besede, izrečene v javnosti, da so bile teh plazov krive gozdne ceste. Ob takih dezinformacijah le naslednje: Društvo inženirjev in tehnikov gozdarstva Slovenije je v mesecu aprilu 1991 organiziralo v Nazarjah strokovno posvetovanje, ki je zadevalo problematiko okolja.

Nedvomno so tedaj bila izražena napisana stališča ustreznih specialistov — akademikov, ki so povsem zavrnila takšne trditve kot nestrokovne. Hkrati pa je bilo izraženo jasno opozorilo na veliko erodibilnost mnogih strmih predelov v našem okolju, ki ga moramo obravnavati z občutkom, strokovno in z odgovornostjo. Posebej so bile izpostavljene

potrebe po sonaravnem gospodarjenju v gozdovih in v kmetijstvu, hkrati pa je bilo poudarjeno vestno vzdrževanje vseh prometnic (cest, gozdnih vlak) in vodnih jarkov, potokov, rek.

Okolje je zrcalo kulture naroda

Prvi ukrepi po ujmi na vseh prometnicah so bili preboji v taki meri, da se vzpostavi zasilni promet. Za gozdne ceste je bilo odgovorno Gozdno gospodarstvo Nazarje, neposredno pa v tej I. fazi (program obnove — A) dipl. ing. Milan Cajner. Reševanje je bilo intenzivno, vključeni so bili izvajalci iz vse Slovenije. Samo za gozdne ceste v občini Mozirje je bilo v obdobju 4 mesecev od novembra do februarja potrošeno nad 7,5 mio din.

S pomladjo so nastopile zahteve po popolni ureditvi vseh uničenih gozdnih cest. Na osnovi novih popisov stanja cest smo izračunali, da je potrebno za popolno ureditev cest zagotoviti za območje občine Mozirje novih 25 mio din, za območje Velenja pa 9,5 mio din.

Izvršni svet občine Mozirje je doslej zagotovil le 9,5 mio din, zato je jasno, da iz teh sredstev ni mogoče sanirati vseh cest. Vsa že dodeljena sredstva bodo v avgustu 1991 v celoti potrošena namensko; žal je meseca maja neurje tudi na Solčavskem povzročilo nove poškodbe cest v vrednosti še 1,0 mio din. Že razdeljena sredstva po Gozdnih upravah smo na območju Luče tako še bolj obremenili. V celoti smo iz doslej dodeljenih sredstev sanirali 123 km gozdnih cest, ki so bile najbolj

prizadete.

Poudariti je, da so mnogi lastniki gozdov zelo prizadevno sodelovali pri popravilu cest, bodisi z gradnjo kašt, s prevozi in drugimi deli. Žato je vrednost opravljenih del bistveno večja, kot je poraba denarja. Samo nekaj podatkov za ponazoritev obsega del:

- novo zgrajenih je 160 beton-skih propustov,
- novo zgrajenih je 610 m² lesenih kašt,
- zgrajeni so 3 novi mostovi in obnovljeni 4;
- opravljenih je bilo 380 ur z grederjem, 370 ur z valjarjem, vgrajenih je bilo 13.000 m³ gramoza in tako naprej.

Sektor Območne gozdne uprave pri GG Nazarje oz. vodje gozdnih uprav so odgovorni za koordinacijo del in za nadzor, izvedba del sanacije cest pa je bila poverjena gradbenemu obratu GG Nazarje, TOZD Transport in gradnje.

16. avgusta je Zavod za urbanizem in urejanje prostora pri SO Mozirje že prevzemal opravljena dela na območju GU Ljubno. Ugotovljeno je, da je tukaj bilo opravljeno zelo veliko in kvalitetno delo.

Saniranih je nad 50 km cest. Posebej želimo poudariti, da je tu dosežen prvi organiziran pristop za vzdrževanje gozdnih cest v oskrbi samih prebivalcev oz. lastnikov gozdov, ki to cesto življenjsko potrebujejo. Ustanovljena je prva skupnost za vzdrževanje gozdne ceste »Rastke — Žep — Tratnik.«

Kako poslej?

Za popolno ureditev vseh cest bi v občini Mozirje potrebovali še 16 mio din, saj je saniranih le okoli tretjina vseh gozdnih cest, ki jih je 774 km (v dosedanjem vzdrževanju GG Nazarje).

Vedno nove nalive bodo vzdržale samo ceste, ki bodo imele dobro izdelan in vzdrževan vodni režim in utrjeno cestišče. Nujno je zato, da se vse močno načete ceste sanirajo, nato pa redno vzdržujejo.

Za spomladansko vzdrževanje gozdnih cest v zasebnih gozdovih smo prejeli od republike Slovenije 1,8 mio din za celotno območje, kar je le neznaten delež potrebe. S sodelovanjem lastnikov gozdov

so opravili najnujnejša dela in ceste usposobili, kaj več ni v njihovi moči. Največje vprašanje in edina rešitev za v prihodnje je redno vzdrževanje teh cest, sicer je bilo vse delo z velikimi sredstvi vred zaman. Rešitve že iščejo, bolje rečeno so jo že našli. Ustanovljajo namreč skupnosti za vzdrževanje cest, sestavljajo jih seveda kmetje, ki so od določene ceste odvisni. Vedeti moramo, da so kmetje že doslej veliko skrbeli za vzdrževa-

no manj gozdnih cest kot v moziški občini. Skupno jih 68 kilometrov, od tega slabih 42 v družbenih gozdovih, kar je vse skupaj manj kot 10 odstotkov vseh gozdnih cest v upravljanju nazarskega Gozdnega gospodarstva. Novembrska ujma je povsem uničila, ali hudo poškodovala 26 kilometrov prometnic, ki odpirajo 2.000 hektarov gozdov, ki so sedaj zaradi poškodb nedostopni. Tehnične službe gozdnega gospodarstva so škodo ocenile takoj po nesreči. Celotna škoda presega 15 milijonov dinarjev, za najnujnejšo sanacijo pa potrebujejo 9 milijonov. Projekti za sanacijo so tudi narejeni, žal pa za vse skupaj niso dobili doslej niti dinarja, razen nepomembne »malenkosti« za redno vzdrževanje.

Nekaj najnujnejših odsekov za redni prevoz lesa so sicer za silo uredili, vendar je večina problemov še odprtih. Dejstvo je, da so povsem uničene ceste na področjih, ki jih gozdarji izkoriščajo vsakih nekaj let. Torej niso ključnega pomena za kmetije in življenje na njih, kot je primer v Zgornji Savinjski dolini. Manjše število kilometrov je pogojeno tudi s tem, da so v velenjski občini večino teh prometnic razglasili za javne ceste in z njimi torej ne upravlja gozdno gospodarstvo. Ob dejstvu, da so ti gozdovi trenutno nedostopni, je pomembno še eno, to namreč, da so gozdovi ogroženi zaradi emisij onesnaženega zraka in torej nujno potrebujejo redno sanacijo; obstaja tudi možnost vetrarnosti, kar pomeni še večjo nevarnost razvoja gozdnih škodljivcev (podlubnikov). Ker lesa ni moč odpeljati, je edina možnost, da ga obelijo in tam pustijo, kar v nobenem primeru ni najbolj smotrna in gospodarna poteza. Nekaj bo torej nujno ukreniti: pogoj je denar. Če si kdo ogleda razdejavanje v zgornjem delu Velunje, kjer se je potok preusmeril neposredno na cesto (Velunja II), pa odseka v Konečnem grabnu, Vodovski ovinek, cesto pri Konovšku in še kje, potem mirne duše ugotovi, da so večina hudourniška korita, ki bodo redno proizvodnjo ovirala vsaj naslednja tri leta, kot poudarja upravitelj gozdne uprave v Sošanju Marjan Denša. Pravi tudi, da so sedanje rešitve začasne, da je edina smiselna takojšnja sanacija, sicer bo škoda še neprimerno večja.

Anton Pečovnik, Konovšek, je svojo cesto zgradil leta 1985. Povezuje ga z Velunjo, dolga je 2 kilometra, nanjo pa so vezani trije kmetje. »Lansko neurje jo je uničilo, najnujnejše smo popravili sami, več pa ne moremo. Precej je na njej ostalo zemeljskih usadov, zato rabimo težke stroje. Ostalo bomo že sami uredili. Veliko smo vložili v cesto in jo tudi redno vzdrževali, zato posebnih skupnosti ne potrebujemo, rabimo pa pomoč pri grobih delih. Kljub vsem prošnjam od občine do republike kakršnekoli pomoči doslej še ni bilo. Čeprav je ta cesta »moja«, je vendarle javna, s krajevnim prometom. Nekdo bo tudi zaradi tega moral pomagati, sami ne zmoremo, brez tega pa bo škoda ogromna.«

(jp)

Obnova cest je za izkoriščanje gozdov več kot nujna. (foto: Ciril Sem)

smo ta sredstva sicer močno oplenitili, a rešili problema nismo. Z uporabo kovinskih odvalnikov vode želimo pokriti vse ceste, ki so primerne za takšen način vzdrževanja. Toda zato potrebujemo finančna sredstva.

Na žalost ugotavljamo, da se ponekod začenja razpadanje sistema vzdrževanja gozdnih cest. To moramo skupno preprečiti: kar imamo, smo zgradili z lastnimi sredstvi. Mar tega ne bomo znali ceniti in vzdrževati?

ZAKLJUČIMO sicer lahko, da smo ob velikem razumevanju Izvršnega sveta SO Mozirje opravili letos na gozdnih cestah kljub raznim problemom veliko delo, da pa še nismo dela dokončali.

Na žalost na območju občine Velenje doslej nismo pridobili nobenih sredstev, četudi so posamezne gozdne ceste povsem uničene. Če ne bo takoj finančne pomoči, bodo namesto cest le globoke jarkaste rane v gozdovih, ki bodo postali ponovno neodprti. Namesto novih, še potrebnih novogradenj cest, bomo že zgrajene uničili.

Upajmo, da se bomo tej črni viziji znali izogniti.

Pa še to

Ujme se kar nadaljujejo: V nedeljo, 14. julija letos je vihar v gozdnem predelu Kašnega vrha (in zopet je to območje Luč) podrl in močno lomil nad 12000 m³ bruto lesne mase.

Velik vetrolom je prizadel zasebne in družbene (razlašene) gozdove.

Organizirano pospravilo v celoti opravlja GG Nazarje. Tudi tu je problem nujne rekonstrukcije in delne novogradnje gozdnih cest prometnic. Hitre intervencije brez prometnic niso možne.

Skupnosti kmetov za vzdrževanje

V moziški občini so gozdarji najhujše probleme pri sanaciji gozdnih cest rešili. Dela je seveda še veliko, vendar je vse odvisno od denarja. Predvsem pa je pomembno nekaj drugega. Gozdarji

nje cest. Seveda ne vsi, drugi so čakali na pomoč od drugod. Po novem naj bi to bila obveza z vso odgovornostjo za točno določen odsek na posamezni cesti.

Večina kmetos se tega zaveda, pripravljani so na te skupnosti in vzdrževanje. Nekateri sicer malo nergajo, vendar brez tega (pri nas) vsekakor ne gre. Dogovarjajo se tudi, da bi sredstva, ki jih dobi gozdno gospodarstvo za vzdrževanje cest poslej po ustreznem ključu delili med gozdno upravo in posamezno skupnostjo kmetov.

Na področju gozdne uprave Ljubno so eno skupnost že ustanovili. Gre za pet kilometrov dolg odsek od Rastk do Tratnika, v skupnosti pa je 8 lastnikov. Pravila so jasna. Gre za vse vrste rednega čiščenja in vzdrževanja, za popravila, čiščenje brežin in podobno. Pomemben je člen, ki določa, da poškodbe zaradi malomarnosti konkretnega vzdrževalca, opravi in plača vzdrževalec sam. Pomembno je tudi to, da bodo večje poškodbe zaradi naravnih in drugih objektivnih razlogov popravili s skupnimi akcijami vseh vzdrževalcev.

»Upam, da bomo složni«

Tako pravi Janez Kramer iz omenjene skupnosti, ki je že zaživel. Meni tudi, da je to pravilna rešitev, saj so kmetje že doslej pomagali pri vzdrževanju cest, vendar žal ne vsi. Z ustanovitvijo skupnosti zdaj vsi vedo, kaj in kje morajo delati. »Prvi pogoj je, da bomo vsi spoštovali pravila skupnosti, drugi pa, da bomo za ceste resnično in redno skrbeli. V tem primeru problemov ne bi smelo biti. Res je to začetek in poizkus obenem, ko si bomo nabrali izkušnje, bomo pač kaj spremenili, če bo treba.«

Na velenjskem področju pa (skoraj) nič

Povsem drugače je območje velenjske občine. Res je tu bistve-

Od številnih mostov ni ostalo skoraj ničesar.

Vse več hektarjev s pšenico

Na Zgornjesavinjski kmetijski zadruzi se veselijo dejstva, da se iz leta v leto večajo površine posejane s pšenico in drugimi žiti. Letošnjo žetev so že opravili, letina je dobra, razen na področjih Trnavc in Pobrežij, kjer je pustošila toča. Podatek je morda (številčno) zanemarljiv, pa vendarle. Še

predlani so za blagovne viške posejali »celih« 20 hektarjev pšenice, letos že 50. Tudi obeti za prihodnje so dobri, saj naj bi v nižinskih predelih vse več površin namenjali za žita in oljnice, v višinskih pa še naprej razvijali živinorejo.

Tole je bila nekoč cesta, danes je hudournik.

restavracija GAJ restavracija GAJ restavracija GAJ restavracija GAJ restavracija GAJ

Želite preživeti prijeten večer ali samo nekaj uric v krogu svoje družine, prijateljev ali poslovnih sodelavcev?

Ali želite morda proslaviti obletnico poroke, rojstni dan ali kak drug za vas pomemben dogodek?

Se želite le razvedriti? Vse vaše želje bomo izpolnili, če boste obiskali našo **PRENOVLJENO RESTAVRACIJO GAJ V MOZIRJU** (ob Savinjskem gaju, bivše kegljišče).

Pri nas je vsak dan praznično! **V RESTAVRACIJI GAJ** so vsak dan nastežaj odprta vrata vsem, ki želite praznovati ali samo uživati ob dobri hrani in vinski kapljici, tudi na prijetni vrtni terasi.

Odložite torej skrbi in se pustite naši oskrbi. Našli vam bomo prostor za bogato obloženo

mizo. Pripravili vam bomo tradicionalni savinjski želodec, konjski golaž, slastne, že dobro znane pizze, ribe, divjačino v omaki s kruhovimi cmoki, lignje in goveje prašnike, za posladek pa sirove štruklje, jabolčni zavitek... Izbirali boste lahko tudi med klasičnimi jedmi z jedilnika in specialitetami na žaru.

Natočili vam bomo izbrana vina in vse vrste ostalih osvežilnih napitkov.

Pripravljamo slavnostna in poročna kosila, bankete za zaključne skupine, sedmine; na voljo je tudi posebna soba.

Restavracija GAJ, odmaknjena od mestnega vrveža, ob Savinjskem gaju, je idealen kraj tudi za lep izlet in sprostitve v naravi.

Naj vas povabimo tudi na bogata sobotna in nedeljska kosila! Izbirali boste lahko kar med dvema menijema.

Dovolite, da poskrbimo za vaše dobro počutje in razpoloženje! Restavracija GAJ je odprta

vsak dan od 8. do 23. ure, ob petkih in sobotah pa celo do 24. ure. Ob sobotah glasba v živo.

Rezervacije sprejemamo tudi po telefonu 063/831-800, telefaks 063/832-140.

Nam
zaupanje,
vam
zadovoljstvo

TTs
SUPIN

TURIZEM TRGOVINA
Luče ob Savinji
Telefon: 063/844-054

- TURISTIČNE INFORMACIJE (kmečki turizem, penzioni, zasebne sobe, planinske poti, Snežna jama)
- DARILNI BOUTIQUE
- BISTRO — VRT

odprto vsak dan od 8. do 20. ure

Zgornja Savinjska dolina VODNIK

Zgornja Savinjska dolina se zopet predstavlja. Tokrat je na vrsti vodnik v katerem bo v tekstu in barvni sliki prikazana dolina v vseh podrobnostih. V poljudno strokovnih tekstih bo predstavljena geografija in geologija, podnebje, rastlinstvo in živalstvo, arheologija, arhitektura, ljudski običaji, gozdarstvo, pašništvo, naravna in kulturna dediščina ter seveda razvoj doline in naselij.

Tako zaokrožene predstavitve doline še ni bilo. Tekste in material so prispevali številni strokovnjaki s fakultete ter zelo dobri domači poznavalci: dr. Anton Ramovš, Andrej Velkavrh, dr. Ljerkica Godić, Jože Svetličič, Toni Kladnik, Alenka Vogrin, Aleksander Videčnik, Nada Jeraj, Rajko Pintar, Franc Firšt, Alžbena Plaznik, Bogdan Badovinac, Branka Primc, Peter Weis, Silvo Ramšak, Vojko Strahovnik, Marko Lenarčič, Matevž Lenarčič.

- cca. 200 strani formata 11 x 20 cm
- 170 strani zanimivega in poučnega teksta
- 60 izvrstnih barvnih fotografij
- 50 črno-belih fotografij
- skice
- pregledna karta
- trda italijanska vezava
- v prednaročilu le za 350,00 din
- izid knjige avgusta 91
- ob izidu bo knjiga več kot 25% dražja
- **prednaročila sprejemamo do 10. 9. 91**
- v primeru, da naročite komplet fotomonografijo Zgornja Savinjska dolina, ki je izšla preteklo leto in vodnik Zgornja Savinjska dolina, boste plačali le 990,00 din, kar je več kot 13% ceneje.

IZPOPOLNITE KNJIŽNICO S KNJIGAMI O VAŠI PRELEPI ZGORNJI SAVINJSKI DOLINI

Izmed vseh prednaročnikov bomo ob predstavitvi knjige v Logarski dolini izžrebali tistega najsrečnejšega, ki bo prejel lepo nagrado.

Vodnik po Zgornji Savinjski dolini lahko naročite po pošti na naslov EPSI d.o.o., Nazarje 22, 63331 NAZARJE, po telefonu na številko 063 832-363 ali po telefaksu na št. 063 832-363.

NAROČILNICA

Naročam vodnik **ZGORNJA SAVINJSKA DOLINA** po prednaročniški ceni 350,00 din

Plačal(a) bom:
— vodnik 350,00 din
— komplet fotomonografija + vodnik 990,00 din

Priimek: Ime:

Naslov:

Pošta: št.

Reg. št. os. izkaznice: izdane pri:

Leto rojstva:

Naročilnica zavezuje naročnika in založnika. Morebitne spore rešuje pristojno sodišče v Velenju.
EPSI, podjetje za turizem, propagando in fotografijo d.o.o. Nazarje 22, 63331 NAZARJE

Datum: Podpis:

AR

AVTO RAKUN
SERVIS PRIMOŽ 81a LJUBNO
TRGOVINA LJUBNO TRG 26

V A B I

CENJENE KUPCE REZERVNIH DELOV MNOGIH TIPOV VOZIL IN DRUGEGA MEŠANEGA BLAGA - ŠPORTNIH IN EKSKLUZIVNIH ARTIKLOV PO KONKURENČNIH CENAH

V NOVO TRGOVINO "AR" NA LJUBNEM NA TRGU 26

PRIDITE, POGLEJTE, VPRAŠAJTE MOGOČE JE TUDI KAJ ZA VAS

LEP POZDRAV IN HVALA ZA OBISK

STANISLAV RAKUN
LJUBNO PRIMOŽ 81a
Telefon: 063/841/114

Podpisi za samouničenje

Agenti Zveze borcev so na delu. Po vaseh hodijo od hiše do hiše in zbirajo podpise. Nekateri agenti niti sami točno ne vedo ali pa morda hočejo resnico le zamolčati, zakaj te podpise sploh potrebujejo. Politično neosveščenim in naivnim ljudem najpogostejše pojasnjujejo, da zbirajo podpise proti nekemu domobrancu v Ljubljani. Zapisana zgodovina zmagovalcev je v 45-tih letih pognala strah v kosti zlasti naivnejšem tudi pred domobranci. Zato uspeh borčevskih agentov ne izostaja in spiski podpisov se zanesljivo daljšajo.

Nedvomno gre za podpise proti javnemu tožilcu gosopdu Drobniču. Gonjo proti njemu je sfabricirala sedanja opozicija (da boste podpisniki lažje razumeli: to so nekdanji ZK, ZSMS, SZDL in njihovi zavezniki). Srž problema niti ni Nova slovenska zaveza, ampak predvsem bojazen pred drugačnim resnico o domobrancih, kot so jim jo zapisali zmagovalci.

Pa pustimo preteklost zgodovinarjem in si raje skupaj pogledimo, kaj ste, dragi naivneži, v bistvu podpisali. Jasno je, da se vsi kovači komunistično-

socialistične sreče bojijo drugačne resnice; predvsem tiste, ki bi jim lahko pomenila klofuto v obraz, zato se bodo razumljivo posluževali vsega, da se obranijo. In kaj jim je bolj pri roki kot razglašanje oživljanja domobranstva, ki »prihaja kot zmaj in žre vse po vrsti« ter razpihovanje strahu med naivnimi ljudmi. Sezname takih podpisnikov bodo vse večji. Ko bo vaših podpisov dovolj, bodo tankovski komunisti lahko v tem času in razmerah kaj hitro razumeli vašo »stisko« in nam vsem skupaj poslali avione, tanke, granate in ostala »reševalna« sredstva »v pomoč«. (Zavedajte se, da tako in tako iščejo le alibi). Toda potem nikar ne jokajte, če bi granate padale »po pomoti« tudi na vaše domove. Razmislijte, kako se boste opravičili sosedu. Ne obtožujte Lojzeta, Jožeta, Franceljna, predsednikov in ministrov; vaš podpis je na seznamu in dovolj vas je podpisalo peticijo.

Nesrečen je tisti narod, ki ima dovolj zavedenih in naivnih. Vsi dolgovi so v tej primerjavi le kaplja v morje. FRANC BASTIL

Zastonj ozimnica!?

Živel sem na podeželju in seveda še živim tam. Odraščal sem v čudovitih »real-socialističnih« časih in še na misel mi ni prišlo, da bi bil kmet, seveda za kaj takega tudi osnovnih pogojev nisem imel, če se danes ozrem nazaj v mladost. In kot je bilo takrat zelo moderno in že kar nekaj več, sem odšel na zelo dobro srednjo in na neko (takrat) visoko šolo. Kar prijetna leta so to bila, če sem čisto iskren. V vseh teh letih se na kakšno kmetovanje še spomnil nisem; zakaj le, če je bilo pa tako lepo.

Minili so časi in po sili razmer sem se pričel soočati s kmeti in kmetovanjem. Najprej sem razumel vse njihove tegobe, potem jih počasi nisem, pa jih danes razumem spet, tako ali drugače. Zgodil se je torej »zarečeni kruh«, kar se prstana tiče seveda. In sem se z njim vred znašel na polkmetiji, ki preživetja in zaslužka ne prinaša; terja kar precej dela in to delo prinese marsikaj koristnega za gospodinjstvo, skrinjo...

Reči moram, da mi takšno delo res ni odveč (če je le čas ob službi seveda, pa vseeno) in sem tudi (malo) delal. Sušil seno in otavo (smešno je, da na kmetih sušijo prav v največji vročini), znanci pa so se mi posmehovali in me vabili v stanovanjske bloke, kjer se lagodno živi, kar rabiš pa kupiš v trgovini. Imel sem sicer možnosti, pa mi ni bilo zato, zato sem jim zajedljivo dogovoril, da me bodo še prosili za

košček lepe (domače) zemlje za kakšen peteršiljček itd. Smejali so se mi. Pred leti je že to bilo in imel sem prav. Kaj kmalu so taisti res prišli prosit za takšen košček, pa sem jih napotil v trgovino, ker se tam vse dobi. Malo so bili užaljeni, pa nič ne de.

Pa danes razmišljam, če sem sploh imel prav. Res še sejem, sadim in se veselim letine, a mi kaj malo pomaga. Malo ti ponagaja vreme, malo kakšno narobe seme, malo nimaš časa, da bi se »pozanimal« za plevel na njivi in pridelek je pač takšen, kakršen je. Že nekaj let nazaj je bil kar soliden in tudi letos tako kaže. Kazalo je tudi prejšnja leta, pa ni bilo čisto tako. Takole ponoči (in celo podnevi) so se našli pridni obiralci fižola v stroču, kopalci krompirja, rezalci solate in zelja, pa še bi lahko našteval. Takšna pomoč se nadaljuje tudi letos in bojim se, da se bo glede na razmere še okrepila. Zdaj se torej sprašujem, če res ne bi bilo bolje, da bi odšel v blok, kupil vse skupaj v trgovini in užival. Enostavno, mar ne. Pa ni tako in spet me preganjajo dvomi. Če ne bo nihče sadil in sejal, tudi kupiti ne bo mogoče, če ne bo nihče imel pridelka na njivah in vrtovih še krasti ne bom mogel na njih. Kako naj torej preživim? Vsekakor tako, da ostanem tam, kjer sem, še kar naprej kolikor toliko pridno delam, skrb za pridelek pa naj prevzame vaška straža. Nič novega ne bi bilo, pa je teh »formacij« že preveč, in to me skrbi.

**Mercator — Zgornjesavinjska
kmetijska zadruga Mozirje p.o.**

DE OBRTNA KOOPERACIJA

Mozirje, C. na Lepo njivo 2
telefon: (063) 831-018, h.c. 831-521
telefax: (063) 832-140

Smo sodobna kooperacija, ki uspešno deluje v sklopu **Mercator — Zgornjesavinjska kmetijska zadruga Mozirje** že od leta 1977. Stalno združujemo preko 100 kooperantov najrazličnejših proizvodnih usmeritev.

Proizvajamo za industrijo, za široko potrošnjo in izvajamo investicijska dela.

Pomembnejša področja sodelovanja s kooperanti so:

- predelava in dodelava lesa
- kovinarstvo
- izdelava strojev in naprav
- predelava plastičnih mas
- predelava tkanin in usnja
- grafična dejavnost
- gradbena zaključna dela

Kooperantom nudimo:

- komercialne storitve,
- financiranje proizvodnje,
- tehnično tehnološko svetovanje z vključevanjem zunanjih strokovnjakov,
- pravno svetovanje,
- možnost sovlaganja v osnovna sredstva in programe

Vabljeni k sodelovanju!

Slovenski krščanski demokrati

Občinski odbor Mozirje

tel.: 831-143

uradne ure: ob sredah od 16. do 17. ure

Vabimo člane in simpatizerje na drugi tabor, ki bo v soboto dne 13. 9. 1991 v Novi Gorici. Poleg bogatega programa na taboru bomo obiskali tudi Sveto Goro. Odhod avtobusa iz Ljubnega ob Savinji bo ob 6. uri, iz Mozirja 6.20, iz Gornjega Grada ob 6.40 uri. Prijavite se lahko na sedežu stranke pri krajevnih predstavnikih. Vabljeni!

OBVESTILO KRAJANOM LJUBNEGA!

Obveščamo vse porabnike iz vodovoda Ljubno, da bo Vodovod Ljubno v mesecu septembru 1991 pričel s pobiranjem vodarine za prvo polletje 1991.

Cena vode za 1 m³ je 10,00 din.

Prosimo vse porabnike, da zaradi hitrejšega in lažjega odčitavanja svoje vodomere očistijo. Za čiščenje, popravilo in zamenjavo vodomera sta pooblaščenata gospodarja vodovoda Ermenc Franc in Kamplin Stefan.

VODOVOD LJUBNO

Varčevalce Zgornjesavinjske HKS

obveščamo, da od 14. avgusta 1991 veljajo

NOVE, UGODNEJŠE OBRESTNE MERE za

HRANILNE VLOGE:

a — vista	120%
vezave:	
nad 1 mesec do 50.000,00 din	240%
nad 50.000,00 din	250%
nad 3 mesece	250%
nad 6 mesecev	255%
nad 12 mesecev	260%
nad 24 mesecev	265%
nad 36 mesecev	270%

Z varčevanjem pri zgornjesavinjski HKS pomagate sebi in kmetijstvu!

Stanovanjska zadruga

GRADNJA Mozirje, p.o.

Mozirje, Cesta na Lepo njivo 2

Za sodelovanje z nami je več razlogov, saj nudimo:

- koriščenje popustov dobaviteljev in obročno odplačevanje,
- strokovno svetovanje,
- usluge Obrtne kooperacije pri Mercator — ZKZ Mozirje,
- zaračunavamo minimalno provizijo (2%).

V bližnji prihodnosti vam bomo omogočili tudi namensko varčevanje, najemanje kreditov ter druge storitve, ki jih boste želeli.

Posluujemo v prostorih Mercator — Zgornjesavinjske kmetijske zadruge Mozirje
telefon: 063-831-521

Vabljeni!

Obnova, takšna ali drugačna, vsa Savinjska dolina se obnavlja. Eno so reke, jezovi, mostovi, ceste, drugo je obnova starih vaških središč, kamor sodi tudi obnova cerkve v Ljubiji pri Mozirju.

— Zgornjesavinjska kmetijska zadruga Mozirje p.o. in Zavod za živinorejo in veterinarstvo Celje

vabita na

RAZSTAVO PLEMENSKE ŽIVINE —

— Krav in telic rjave pasme

— Konj haflinške in slovenske hladnokrvne pasme

V SOBOTO, 9. septembra 1991
na »sejmišču« v Mozirju

Otvoritev razstave: ob 10. uri
Pokrovitelj: LJUBLJANSKE MLEKARNE

« Cenjeni obiskovalci, združite koristno s prijetnim!
Vabimo vas na ogled razstave in lepoto Savinjskega gaja!
Pripravljalni odbor

Stranka Demokratične prenove
Mozirje

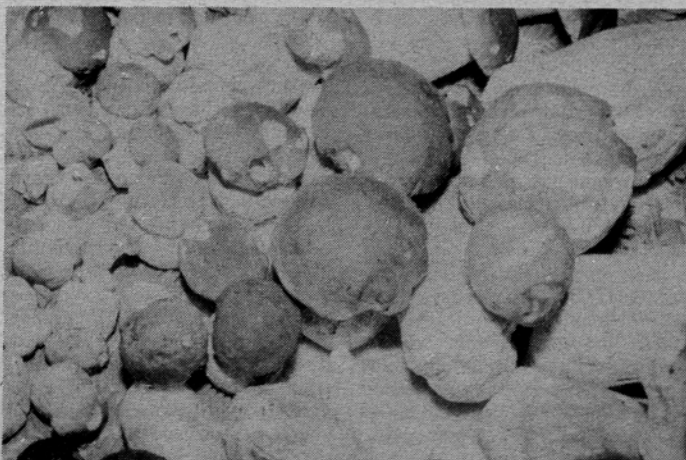
obvešča svoje člane in simpatizerje,
da je pisarna stranke v Mozirju
odprta vsak ponedeljek, sredo in petek od 8. do 12. ure.

Prodajam PISALNI STROJ,
star 1 leto, za 1.000,00 dinarjev
Bevc Nada, Gornji Grad 223.

Oddam dvosobno stanovanje
v Mariboru, Tomšičeva 41 (drevored),
brez centralne kurjave,
trem študentkam.
Možnost kuhanja.
Informacije dobite po telefonu vsak večer
po 19. uri 062 212-021.

Stanovanjska zadruga
MOJ DŌM
Mozirje

obvešča vse svoje člane,
da od 1. 8. 1991 dalje
zaračunava pozitivne in negativne obresti.

Jurček pri jurčku, da cajna komaj drži.

Mrtvi niso vsi mrtvi,
živijo v nas
in bodo drugi umrli
z nami in v nas.

V SPOMIN

26. septembra mineva 15 let od kar je v tragični nesreči preminil
naš najdražji sin in brat

Franček Jezernik
iz Solčave

Hvala vsem, ki se ga z dobro mislijo spomnijo.
V naših srcih ne boš nikoli pozabljen.

Mama, brat in sestri

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi drage žene,
mame in stare mame

**Fanike
Jeraj**

iz Rečice ob Savinji

ki je mnogo prekmalu zaprla oči, se vsem iskreno zahvaljujemo za nesebično pomoč, izrečena ustna in pisna sožalja, darovano cvetje, svečke in vse, kar ste storili v njen spomin. Posebej se zahvaljujemo vsem sorodnikom, družini Zvir, kolektivu MGA Nazarje, Vegrad-PE Lesna Ljubno, VVZ Mozirje, gospodu župniku za opravljen obred, gospodu Novaku za ganljivo izrečene besede ob grobu in gospodu Zavolovšku za orgljanje in prečudovite pesmi v njeno poslednje slovo.

Njeni najdražji, ki smo jo nadvse ljubili

Težko je spoznanje, da te ni in
da te ne bo nikoli več med nami.
Odšla si tja, kjer ni trpljenja
in ne gorja, le večni mir.
Tvoj korak je zaostal, glas onemel,
v našem domu bo še praznina,
v srcih naših bolečina,
ki ne bo nikoli minila,
dokler tudi nas ne bo širna zemlja krila.

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame in stare
mame

**Marije
Belak**

10. 11. 1910 — 21. 7. 1991

se iz srca zahvaljujemo vsem domačim, znancem, sorodnikom in prijateljem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi gospodu kanoniku iz Maribora in vsem duhovnikom za lepo opravljen obred. Prav lepa zahvala tudi pevcem in govorniku.

Vsi njeni

RENAULT 4 GTL

PRODAM za 6350 DEM

star 30 mesecev, registriran do 20. januarja 1992

NIKO KUPEC, Kristanova 30, Novo mesto ☎ 068/26-768.

Ljubitelji gob, v gore...

Ko so letos zrasle prve »resne« gobe, žal marsikdo ni imel časa iti na svoje znane »rejone« ali »placce«. Bil je čas prvih korakov v suvereno Slovenijo, čas vojne in strahu. Tako so se srečali z gobami, bolj nežno, nekateri le kot vojaki, v uniformah teritorialne obrambe ali slovenske policije.

Letos so goste pognale kot »barikade«. Kamor si stopil, povsod so bile. Zrasli so tudi jurčki, a ti so rezervirani le za nekatere. Za tiste, ki že dolgo vedo za rastišča in druge, vztrajne, ki imajo nas, da odkrijejo nove »njive«. Da so le te vse bolj redke, je razumljivo. Vse več je namreč gobarjev.

Namen tega zapisa je v vzpodbudi, da bi v smislu rekreacije

ljudje izkoristili naravo in njena bogastva. To seveda ni vabilo za nekatere, ki kar »s kosilnico« derjejo po gozdovih in presegajo letni gobarski etat.

Jesen je skoraj tu in jesenski jurčki bodo zrasli vsak čas. Od pomladnih in poletnih se razlikujejo v glavnem po barvi. Vse temnejši so in vse bolj čvrsti. Za vsakega bo pognal po eden. Dajmo si jih pravično razdeliti.

Na sliki je »dinastija« jurčkov avgustovskega datuma, za motivacijo. Avtor zapisa pa jih je poziknil za degustacijo — s prijatelji.

Pa veliko gobarske sreče v gozdovih Savinjske in Zadreške doline.

Jože Miklavc

RAZMIŠLJANJE

Težaven položaj slovenskega gospodarstva

Ugotavljamo, da je slovensko gospodarstvo v velikih težavah, pravzaprav že kar v kritičnem stanju; agresija na Slovenijo pa je stanje še občutnejše poslabšala.

Zakaj je stanje v našem gospodarstvu tako slabo? Da bi na zastavljeno vprašanje lažje odgovorili, nekoliko pregledimo zgodovino dogajanj na gospodarskem področju, po l. 1945.

Odločanje o gospodarskih zadevah je precej prevzemala politika, ki se je vmešavala v gospodarske tokove, jih podrejala svojim interesom ter tako vzpostavljala umetna, neracionalna razmerja. Gospodarstvo običajno najbolj uspeva, če mu dopuščamo, da živi po realnih gospodarskih zakonitostih, tržnih zakonitostih. Večina uspešnih ekonomij temelji ravno na prilagajanju trgu, imajo pretežno svobodo delovanja in odločanja, pri čemer pa jim pravila določa konkurenca. V konkurenci pa preživijo le najsposobnejši, pa tudi ni nujno, da je njihova dejavnost toga; nekateri večkrat spreminjajo svojo osnovno dejavnost, pač v to, kar je momentalno najrentabilnejše, upoštevaje potrebe trga, povpraševanja in ponudbe drugih proizvajalcev.

Slabe pa so izkušnje v sistemih, kjer je politika posegla v gospodarske tokove. Izkazalo se je, da je država slab gospodar državne lastnine, z družbeno lastnino pa je najbrž še slabše. V našem sistemu je bila že celo normativna opredelitev lastnika te družbene lastnine nejasno formulirana.

Kdo je lastnik družbenega premoženja? Vsak član te družbe? Če si predstavljamo, da je neka materialna dobrina last 'nas vseh', potem si jo lahko lasti vsak po malem in brez večje muke se da vse to izropati.

Dejansko se je marsikdaj to tudi počelo. Predvsem pa se lep čas ni govorilo dovolj resno o odgovornosti, ni bilo ostrih sankcij, še posebej glede vodilnih, ki naj bi bili odgovorni organom, ki jim niso bili kompetentni izrekat sankcije, kazni za kršitve — sicer pa itak to ni bilo smatrano kot odvajanje lastnine, če je to vendarle 'last vseh'. Odtod tudi 'solidarna od odgovornost'; eden krade, plačajo vsi. Temu podoben je bil tudi režim pokrivanja izgub. Če je nekdo slabo posloval, so zbirali vsi, da so ga rešili, pa je lahko še naprej slabo posloval, pa krasno živel lagodno od solidarnosti dru-

gih. Nekateri so celo že vnaprej izračunali, koliko izgube lahko imajo, da jo bodo sposobni iz 'družbenih skladov' pokriti. Ker lastnika te lastnine pravzaprav ni bilo, tudi ni bilo nikomur dosti mar, kaj se z njo dogaja.

Dokler je tak sistem uspešno s skupnimi močmi kril stroške gospodarstva kot celote, o pomanjkljivosti takšnega sistema ni bilo slišati. Dokler gre vse dobro, sploh pa, ko so se nepremišljeno izrabljali najeti tuji krediti — dotlej so bili vsi zadovoljni in ni bilo pripomb, ko pa je bilo potrebno vračati kredite z obrestmi vred, pa se je pokazalo, da smo slabo gospodarili, slabo obračali kapital, ki ni rodil profita, kvečjemu ga je bilo vedno manj zaradi zgrešenih naložb, ki so pomenile izgubljen denar.

Politika lahko posega v gospodarstvo le, če to počne strokovno, s strokovnjaki, ki so večji znanj o gospodarskih zakonitostih, da predvidijo tudi posledice vsakega umetnega posega v gospodarske procese.

Tako smo se znašli v nezaželenem položaju. Zaradi neuspešnega gospodarjenja z najetimi krediti je bilo izgub in iztroška kapitala vedno več, s tem pa tudi manj narodnega dohodka. Za nameček smo precejšnje vsote plačevali nerazvitim, nesposobnim, brez pravega nadzora in odgovornosti za porabo teh sredstev. To je moralo privedi do slabšanja stanja v gospodarstvu. Gospodarstvo potrebuje kapital, ki ga mora znati obračuti tako, da rodi profit — če se kapital troši nesmotrno in izginja, potem je pričakovati vse večje težave in anomalije.

Usodno je tudi dejstvo, da z zmanjševanjem kapitala prihaja tudi do krnjenja proizvodnje, ker ta običajno ne zmore tako pospešeno uvajati racionalizacij poslovanja, da bi dosegala enake ali celo boljše rezultate z manj kapitala, takorekoč vedno manj ga je na voljo, ker se podobne težave pojavljajo tudi v drugih panogah, od katerih je neka dejavnost odvisna. Ko pa začne hirati gospodarstvo, se ob tem nehoti pojavijo težave tudi na drugih področjih, ki so odvisne od dohodka gospodarstva.

Pri nas je bila usodna tudi odvisnost negospodarskih dejavnosti od dohodka gospodarstva, kjer so črpali večino potrebnih sredstev. Proračun, sredstva skupne in

splošne porabe so bili izključeni prihodki večine negospodarskih dejavnosti. Če bi se tudi negospodarske dejavnosti vsaj delno financirale s konkretnimi prihodki kot plačilom za svoje storitve, bi bilo morda manj usodno zanje, če bi zahajalo v težave gospodarstvo. Upoštevati pa moramo tudi dejstvo, da s splošnim slabšanjem stanja v gospodarstvu pada tudi narodni dohodek in kupna moč prebivalstva. Če je pomanjkanje kapitala, denarja splošno, tudi ni toliko naročil, ni dela, ni poslov, ni povpraševanja in tako tudi ne dohodka gospodarstvu. Škoda gospodarstvu je ob tem tudi kopičenje zalog, ki jih ni moč prodati. Problem je tudi v zastaranju tehnologije, kajti če ni denarja, tudi ni razširjanja produkcije. Ker ni denarja v gospodarstvu, delavci prejemajo za svoje delo slabo plačilo, kar sčasoma vzbuja v njih nezadovoljstvo, nevoljo do dela, nezaupanje; sledijo protesti, stavke... Tako v podjetjih produktivnost še bolj pada, posledice pa vse bolj občutijo tudi druge dejavnosti, pa tudi vsi državljani — toliko bolj tisti, ki so že itak socialno najšibkejši tudi v času blagostanja. Če se še vedno ne začne ukrepati in reševati razmer, se pričinja razraščati vedno globlja in vsesplošna kriza, ko začne narasčati brezposelnost, poveča se kriminal, delikventnost celotnega sistema.

V takšnih razmerah so se v zgodovini običajno začele revolucije, pa tudi kontrarevolucije, največkrat pa brezsmiselne vojne brutalnosti.

Če v takšnem kaotičnem, neurejenem sistemu privrejo na površje napredne sile, je to začetek reševanja težav in pot v napredek, kar pa običajno reakcionarne sile starega, neuspešnega državnega aparata skušajo ovirati, ker ne želijo izgubiti svojih dotedanjih ugodnih pozicij in pri tem skušajo vzpostaviti staro stanje tudi z represivnimi sredstvi, ki si jim povsem podrejena — vojska, policija, sodstvo, če je mogoče, pa uporabljajo tudi propagando sebi v prid, četudi z zvijačami in potvarjanji dejstev.

Vojna povzroči vedno ogromno materialno škodo tudi gospodarstvu, zato je po končani vojni nujno in mogoče začeti znova. Če obstaja možnost, da se oblikuje strategija uspešnejšega gospodarskega sistema, je to precej smotno oblikovati ravno ob takšnih priložnostih, ko se začne graditi

znova, od začetka, iz izhodišča. Pri tem pa se je treba zavedati lotiti z vso resnostjo, premišljenostjo in preudarjenostjo, kajti dobro zastavljen koncept je sorazmerno cenejši od pogostih sprememb, ko se že znajdeš v težavah in že čutiš posledice zgrešenih odločitev preteklosti.

Če je gospodarstvo stabilno, uspešno, če napreduje, potem so tudi večje možnosti za uspehe v drugih dejavnostih. Ko se vrača državi blagostanje, je tudi več možnosti za demokratične procese in upoštevanje človekovih pravic, kar povečuje zadovoljstvo državljanov in zaupanje v sistem, pa tudi jih vzpodbuja k večji produktivnosti dela. Potem dobiva svoje častno mesto tudi znanje, kultura, umetnost, varstvo okolja itd.

Ko se neko gospodarstvo odloča za novo pot, samostojnost, mora upoštevati tudi dejstvo, da sicer ne sme opreti na tuje gospodarstvo, tuj kapital, vendar se mora zavedati pravočasno, da bo moralo ta sredstva vračati in vlagati v najdonosnejše panoge, dokler se ne osamosvoji popolnoma — če postane odvisno, zaslužnjeno drugemu tujemu gospodarstvu, lahko to prevzame vodstvo gospodarstva in vpliva tudi politično, pa tudi prisvaja precej kapitala, postaja pa tudi izkoriščevalsko.

In še to — lastnik kapitala mora biti fizična oseba ali team, ki zanj tudi materialno-kazensko odgovarja, odgovoren pa je tudi za uspešnost poslovanja in obračanja kapitala. Država ne sme gospodarstvu pobrati preveč denarja, če v normalnih pogojih uspešno posluje, mu mora zagotoviti vsaj kritje stroškov in normalne cene delovne sile.

Prestrukturiranje gospodarstva mora teči tudi znotraj gospodarstva, po panogah, v posameznih podjetjih — potrebne so kadrovske, organizacijske, tehnološke, poslovne spremembe, izboljšave, racionalizacije, s čimer naj se ukvarjajo za to usposobljeni strokovnjaki, ki bodo tudi odgovarjali za posledice svojih posegov in odločitev.

Slovenskemu gospodarstvu želimo čimprejše uspešno 'okrevanje', tistim pa, ki ga bodo prizadevno reševali pred katastrofo, pa želimo obilo razumnih rešitev, da bomo v samostojni Sloveniji ponosni na tako uspešno državo ter na tako sposobne in kreativne državljane.

JANKO GOVEK

Marjan in Karel, vmes pa državna meja.

PAVLIČEVO SEDLO

Meja, ki je pravzaprav ni več

Dolgo vroče poletje preživljamo. Malo smo najprej omahovali (upravičeno seveda), odpovedovali letovanje na morju in drugod, po dokaj srečnem razpletu so se številni podali na obalo in jo zasledili, drugi so odšli v hribe in še kam drugam, avgust pa je tudi priložnost za družinske izlete. Gremo na sprostitve, na razvedrilo, gremo uživati življenje, nabirati borovnice, maline, gobe in še kaj, predvsem pa se sprostiti, pozabiti, na vsakdanje tegobe.

V drugi polovici avgusta se poletje počasi že nagiba proti jeseni; hladnejša in včasih že meglena jutra nas spominjajo na to. Zato je treba po borovnice že kar v visokogorje, kar denimo pomeni tudi Matkov kot in z njim državno mejo med Slovenijo in Avstrijo. Res je, da tudi prej »nekdaj« ni bilo posebnih problemov, če si želel nabirati gozdne sadeže v mejnem pasu, le pravila si moral upoštevati; te moraš seveda še danes, pa je vendarle vse drugače. Veliko bolj umirjeno, sproščeno, če ne bi na vsaki strani mejnega kamna vihrali slovenska in avstrijska zastava, sploh ne bi vedel, da si res na državni meji.

S Karlom na avstrijski in Mar-

janom na slovenski strani lepo sedeš na klopcu, njena sredina je tudi državna meja, se pogovoriš, popiješ kaj osvežilnega, otroci uživajo, ko z njunim odobravanjem malo »skočijo« v sosednjo Avstrijo; uživajo nabiralci borovnic, malin in gob, ki se brez vsake skrbi sprehajajo ob meji in se veselijo obilnega »pridelka«. Marjan Kranjc in Karel Smeritschnig sta bila ob meji to nedeljo in kontrolirala maloobmejni prehod oseb in vozil. Oba sta bila enakega mnenja, še bolj smo prijatelji, razumemo se in še bolj se bomo. Karel je posebej poudaril, da so več kot pozorno spremljali naše težave, da so se tudi v najtežjih trenutkih z našo teritorialno obrambo lepo razumeli in ni bilo nikakršnih problemov; vsi skupaj pa so vsaj na oni strani meje še posebej veseli, da se je JA zares umaknila. Največ jim pomeni dejstvo, da bo ob državni meji končno zavlada red, kakršnega pozna demokratična Evropa. Da ne bo pomote, popolne svobode ob državni meji tudi še ni, le povedati moraš kdo in od kod si, vsekakor pa je vse veliko bolj sproščeno in prijateljsko. Naj bo tako še v prihodnje. (jp)

Nova mostova v Bočni

Na Savinji v Okonini do Meliša, na Reneku do Trnovca (Pobrežij) so v gradnji dve sodobni brvi na jeklenih vrveh, v Grušovljah do Homec (Bočne) pa prav te dni končujejo most, s katerim si bo ta del krajanov zelo opomogel.

Medtem, ko ni bilo mostu v Grušovljah, sta največje breme tovora in prometa preyzela mala mostova v Otoku in Čepļah pri Bočni. Težki tovarnjaki in traktorji so kmalu načeli nujno stabilnost, še zlasti zaradi dejstva, da se omejitve nosilnosti ni nihče držal.

Most v Čepļah se je zrušil pod traktorjem, otoški pa je sposoben (v času pisanja prispevka) le še za lažji promet — za pešce.

Po informacijah, ki so nam bile na razpolago, bi naj pričeli z graditvijo obeh mostov že sredi poletja. To bi bilo nujno in občina je (v okviru možnosti) dolžna nuditi finančna sredstva ter izvedbo. Seveda domačini ne bodo stali ob strani in križem rok, če bo potrebna skupna akcija. Torej, zavijmo rokave!

JOŽE MIKLAVC

Vprašanje in odgovor?

V Savinjskih Novicah sem prebral, da je občina Mozirje dobila znak, grafično upodobitev oz. svoj simbol. V »Našem času« pa nekaj več podatkov o tem. Zdi se mi primerno, če bi komisija, ki je odločala o izbiri znaka (pri IS SO Mozirje), poročala o izidu natečaja ter o avtorju, oz. skupini avtorjev, ki je simbol predložila.

Ne dvomim, da bo ta simbol že v tej številki tudi predstavljen, z vsemi dopolnili, ki so jih predlagali pri SO ali IS občine Mozirje.

Jože Miklavc

O parkiriščih

V zadnji številki SN sem dobil navdih, ko je rečeno, da naj občani pišejo o krajevnih zanimivostih, dogodkih...

Gotovo je omembe vreden avtobusni zamašek pred Skupščino občine v Mozirju, oziroma javno parkiranje na tem mestu. Kaj se bo moralo zgoditi, da bomo končno spoznali, da dolgi avtobusi pač ne sodijo v urbano naselje. S svojo okretnostjo so naredili veselje že marsikateremu lastniku vrtnega ograja. Z milozvočnim brnenjem dramijo krajanje, z izpušnimi plini pa jih za dobro jutro še zastrupljajo. Vse to pa se godi takorekoč pod okni občine in postaje milice.

Na urejeno parkirišče sodijo seveda tudi sanitarije, v tem pri-

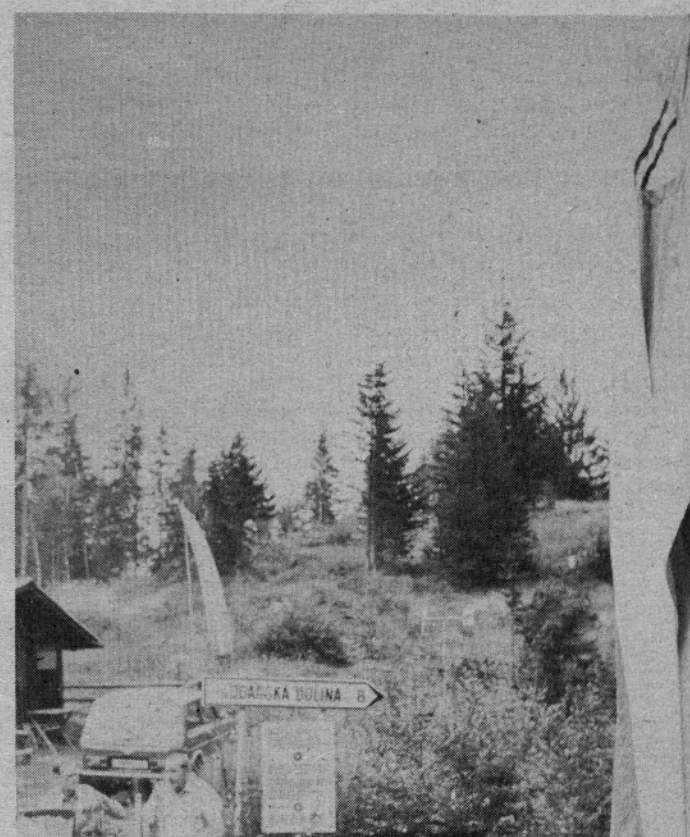
meru pa sosesko bogatijo blago dišeči kupčki za grmi in skladovnicami drv. Parkirni infarkti pa se dogajajo tudi v popoldanskih urah, ko bi radi šoferji parkirali avtobuse, občinski možje pa so še v službi.

Seveda prispevajo k polni meri tudi vozniki težkih tovornih vozil. V zimskih mesecih pa se vsa ta prometna pestrost še stopnjuje zaradi mraza in snega.

Če bi se sprehodili do gaja, bi naleteli še na kakšno divje parkirišče, ki je mogoče sestavni del turistične ponudbe?

Ali bo potreben spet podvig desetletja, da bomo zgradili parkirišče, obvoznico že imamo, kaj pa avtobusna postaja?

JURE REPENŠEK

Le zastavi še spominjata na državno mejo.

Plesalke »BLACK LADIES« kulturnega društva »Jelka« Nazarje koristijo zaslužen počitek. V svoji zaključni plesni prireditvi PLESNI UTRIP v juniju v Delavskem domu Nazarje so nam pokazale svoje rezultate celoletnih delovnih srečanj. Da je bila ta prireditev uspešno realizirana, so z enkratnimi denarnimi prispevki pripomogli tudi številni obrtniki in posamezniki, ki se jim na tem mestu še enkrat najlepše zahvaljujemo.

PLESALKE

Mnoge mostove obnavljamo, mnogi so po poplavi utrpeli še več škode, med drugim tudi mostova v Bočni.

Setev ozimnih žit

Čeprav je kombajn komaj dobro odpeljal z naših žitnih njiv, pa se že moramo pripraviti na novo setev. Blíža se jesen, zato moramo pravočasno nabaviti seme in mineralna gnojila ter pripraviti njivo.

Praviloma mora biti njiva preorana 14 dni pred setvijo, da se tla sklenejo; na težjih tleh in če so v zemlji korenine ter žetveni ostanke, pa jo moramo preorati še prej. To velja predvsem za njive, kjer je bila prejšnja poljščina koruza. Zgodaj zaorana koruznica se bo delno mineralizirala že jeseni, pri poznejšem zaoravanju pa ostane čez zimo organska masa nespremenjena. Taka njiva ni primerna za setev ozimnih.

Temeljno gnojenje je odvisno od založenosti tal z osnovnimi hranili (fosfor in kalij) kar lahko ugotovimo le z analizo tal. Če je založenost dobra, ti dve hranili zaorjemo. Le na tleh z nizko ravni jo je bolje, da polovico odmerka fosforja in kalija zaorjemo, drugo polovico pa zabranamo zemljo po oranju. V poštevek pridejo gnojila NPK z malo dušika (9—18—18, 10—30—20, 7—20—30, 8—26—26). Pri srednji založenosti tal s P in K gnojimo npr. s 400 kg/ha NPK 7—20—30. Dušik je pomemben predvsem za rast in razvoj posevka spomladi, zato jeseni s tem hranilom posebej ne gnojimo (dovolj ga je v gnojlju NPK). Nekoliko lahko odmerek dušika povečamo, če zaoravamo koruznico in pa pri poznih setvah.

Optimalen čas setve pšenice je od 1.—15. oktobra, v višjih območjih zadnja dekada septembra in prva dekada oktobra, za ječmen in rž pa zadnja dekada septembra in prva dekada oktobra. Pri poznejši setvi se povečuje odvisnost pridelka od podnebnih razmer med rastjo žit, zmanjša se gostota in število zrn v klasu.

V nadaljevanju navajamo sorte pšenice. Imena vodilnih sort pšenice so izpisane z velikimi tiskanimi črkami, imena sort v uvajanju pa z malimi. ANA je zelo rodovitna krušna sorta nizke rasti, precej zgodnja. Spada v prvi kakovostni razred.

BALKAN je manj intenzivna srednje visoka sorta dobre kakovosti, srednje zgodnja. Odsvetujemo jo za setve v ozkih žitnih kolobarjih, zaradi občutljivosti za nožne bolezni žit. Zahteva ne pogosto setev, dobro pa prenese tudi pozno setev in hladno zimo.

DŽERDANKA je intenzivna krušna sorta drugega kakovostnega razreda. Spada med srednje nizke sorte, po času dozorevanja pa med srednje pozne sorte.

MARIJA je zelo rodovitna, intenzivna sorta prvega kakovostnega razreda. Po višini slame spada med srednje nizke sorte, po času dozorevanja pa med srednje pozne.

SANA je zelo rodovitna sorta, vendar slabe kakovosti (tretji kakovostni razred) ima srednje nizko slamo in je srednje pozna. Slabo je odporna proti nizkim temperaturam.

Dvanaesta je intenzivna krušna sorta. Spada v prvi kakovostni razred, po višini slame med srednje nizke, po času dozorevanja pa med srednje zgodnje sorte.

Zagi 87 je nova, zelo rodovitna sorta v sortnem izboru za Slovenijo. Je nizke rasti, po kakovosti pa dobra krušna sorta (drugi kakovostni razred), dozori srednje pozno.

Sorte novosadska rana 2, zagrebčanka 2, lonja, jugoslavija, zvezda, zelengora in pitoma so v opuščanju.

Od ozimnih sort ječmena priporočamo:

ALPHA je sorta dvorednega ječmena, primerna za vsa pridelovalna območja, ima srednje visoko slamo, po času dozorevanja spada med srednje pozne sorte in je srednje občutljiv za polegaje.

ROBUR je zelo rodovitna šestredni ječmen, srednje nizek, po času dozorevanja pa spada med srednje zgodnje sorte.

Od ozimne rži priporočamo sorto DANKA, od ovs pa sorto LEANDA.

Na njivah, kjer pričakujemo močnejšo zapletenost s semenskimi travnimi plevli, je priporočljivo jesensko zatiranje plevle. Ti plevli namreč vzniknejo sočasno z žiti, uspešno pa jih zatremo le do razvoja tretjega lista. Res je, da je zatiranje možno tudi spomladi, toda vremenske raz-

mere so v začetku pomladi pogosto izredno neugodne za uporabo herbicidov. Če je prehladno in premokro, plevli prerastejo občutljivo fazo, zato herbicidi ne učinkujejo zadovoljivo ali celo poškodujejo posevek. Poleg semenskih travnih plevlov sestavljajo plevelno združbo žit tudi semenski širokolistni plevli, ki lahko vzniknejo že v jeseni in se v milih zimah skoraj nemoteno razvijajo. Tako do spomladi, ko je dovolj toplo za uporabo herbicidov, prerastejo občutljivo fazo in tudi žita niso več tolerantna za uporabljeni herbicid.

Herbicide, ki so pri nas dovoljeni za jesensko rabo, smemo uporabljati pred vznikom žit ali po njem (od razvoja tretjega lista), toda zaradi nevarnosti zmrzovanja priporočamo njihovo rabo takoj po setvi, čeprav je tako

učinek nekaterih herbicidov nekoliko zmanjšan.

Za škropljenje proti plevelu pred vznikom žit je na voljo več herbicidov: dicuran forte 80; uporabljamo ga v ozimni pšenici v količini 2 kg/ha. Zatre semenske travne in mnoge širokolistne plevle.

Quarz deluje v količini 0,5 l/ha na večino semenskih travnih in širokolistnih plevlov. Uporabljamo ga lahko v ozimni pšenici in ozimnem ječmenu. Na voljo so še dicuran 500, tribuni WP 70, tigris itd. Poudarjamo pa, da je treba pri delu s herbicidi NANTANČNO UPOŠTEVATI NAVODILA o njihovi rabi in pri izbiri upoštevati OPOMBE PROIZVAJALCA, pa tudi zlahtniteljev sort o morebitni občutljivosti posamezne sorte za herbicide.

SVETOVALNA SLUŽBA

Ljubenci so se spet izkazali

saj so tokrat že enaintridesetih organizirali »Flosarski bal« — znano prireditve, ki vedno znova prikazuje sedanji generaciji delček ponovljenega utripa iz časov flosarije, ki je cvetela kot najvažnejša gospodarska panoga doline od 15. stoletja pa vse do druge svetovne vojne.

Za nami pa je še ena vojna, vojna za Slovenijo; za to je bil letos oklep prireditve nekoliko spremenjen, program skrčen. Iz razumljivih razlogov letos tudi najstarejšega letoviščarja nismo proglasili in nagradili. Ljubno je ostalo v tej sezoni praktično brez njih, brez onih, ki so nas obiskovali tudi trideset in več let.

A kaj, mi se ne damo. Krstili smo namreč novega flosarja zato,

ker tako bogate zgodovinske dediščine ne bomo izgubili niti za nemariti. Ljubno je bil kraj flosarije, žagarjev in vlcarijev, in to tudi ostaja; pa čeprav le v simboličnem pomenu besede.

Prireditve je v celoti uspela, z obiskom smo bili zadovoljni. In kaj pomeni naslov članka?

Daleč je že 1. november lanskega leta, a to je datum, ki je povzročil toliko bridkosti in žalosti ter škode v našem kraju, da ne moremo mimo njega. Naš prireditveni prostor Vrbje je Savinja s svojo grozljivo močjo popolnoma uničila. Odnosila je tri lesene hišice (lovcev, skakalcev in turistov), uničila ploščo in električno napeljava, odnesla oziroma zelo poškodovala oder, nanesla pa polno drevja, grmovja, mulja in ostale nesnage.

Izgledalo je, da se posledice sploh ne bodo dale odpraviti. A resnica je povsem drugačna. V roke so pljunili člani turističnega društva, dovolj prizadevno, dovolj resno in odgovorno, da si zasluzijo resnično vso pohvalo in priznanje.

Ob tej priliki pa sporočam tudi željo dolgoletnega predsednika gospoda Bogdana Groharja. Ta se glasi:

»Zahvaljujem se vsem, ki so pomagali pri organizaciji Flosarskega bala in še posebej vsem, ki so z lastnim udarnim delom »oživil« Vrbje.«

Naj dodam: Zahvala predsedniku za uspešno vodenje!

Tajnik TD Ljubno: Anka Rakun, oec.

Vroče je bilo letošnje poletje, tako ali drugače. Vroče je bilo v vojnih spopadih, vroči so bili dnevi, precej topla pa je bilo tudi na številnih »mironobskih« prireditvah po vsej mozirski občini.

Ignac Orožen o Podvolovljeku

Iz knjige zgodovinarja Ignaca Orožna (1819—1900) Dekanija Gornji Grad (v nemškem izvirniku Das Dekanat Oberburg), ki je izšla v na avtorjeve stroške leta 1877 v Mariboru, si še naprej v slovenski prebiramo kronike posameznih podružničnih cerkva. Morda se komu zdi, da bi bilo mogoče najti novejši vire za zgodovino Zgornje Savinjske doline, vendar pa je Orožen (morda že v letih 1854—1865, ko je bil župnik v Mozirju) dobil izčrpal zgodovinske dokumente, ki so se takrat še nahajali v gornjegrajskem arhivu. Prebiti se je moral skozi goro tudi zelo starih pergamentov in papirjev, potem pa je v zvezi z našo dolino zbrano gradivo izdal v dveh knjigah. V že omenjeni knjigi Dekanija Gornji Grad je objavil kronike posameznih župnij od druge polovice 15. stoletja dalje. V nekaj obsežnejši knjigi z naslovom Benediktinska opatija Gornji Grad (Das Benediktiner-Stift Oberburg), ki je prav tako izšla v samozaložbi leta 1876, pa je v kronološkem zaporedju povzel in objavil latinsko in nemško pisane dokumente od prvega zapisa o samostanu v Gornjem Gradu leta 1140 do nje-

gove razpustitve in ustanovitve ljubljanske škofije v drugi polovici 15. stoletja, prepisan pa je tudi urbar iz leta 1426, v katerem so navedeni posamezni kmetje ter dajatve in služnosti, ki so jih dolgovale fevdalnim gospodom. Ker je bilo treba prostorsko natančno določiti, kje je katera od kmetij (pomot tu ni smelo biti), so seveda navedene s hišnimi imeni oziroma priimki, kar so izredno dragoceni podatki, saj nam omogočajo sorazmerno zelo natančno ugotoviti, katera od kmetij je obstajala pred več kot 560 leti.

Vendar pa Orožen ni opisal le krajev iz Zgornje Savinjske doline, temveč do leta 1893 še dekanije Celje, Braslovče, Laško, Saška dolina, Kozje in Rogatec ter savinjski arhidiakoniat, od večjih del pa je treba navesti še njegovo slovensko pisano Celsko kroniko. Založil in izdal je tudi knjigo Valentin Orožnovi spisi (1879). S pesnikom Valentinom Orožnom, ki je bil v letih 1855—1872 kurat v Šmartnu ob Dreti in je potem še tri leta preživel v Okonini, kjer je tudi umrl, sicer ni bil v sorodu.

V Mozirju je Ignac Orožen med svojim službovanjem, kot piše Slovenski biografski leksi-

kon, sestavil farno kroniko, pozidal je podružnico sv. Nikolaja v Ljubiji (v letih 1858—1861), leta 1857 je prizidal zakristijo podružnici na Brezju in tu leta 1860 oskrbel nove orgle ter leta 1864 kupil klopi za podružnico na Lepi Njivi in jo dal tlakovati.

Brez objavljenih del Ignaca Orožna bi v poznavanju svoje zgodovine ne vedeli ne kod ne kam. Tako pa nam kot z lopato kopiči velike količine sorazmerno zanesljivih podatkov, ki jih moramo poznati, če želimo vedeti o sebi kaj več kot le to, da smo. Morda je komu prijetna misel, da se z njim začenja in končuje svet, vendar pa življenje tudi na tem lepem koščku Zemlje, ki se mu reče Zgornja Savinjska dolina ali dekanija Gornji Grad ali občina Mozirje (kaj velikih razlik med temi pojmi pač ni), ni od včeraj ali predvčerajšnjim. Ignac Orožen nam v svojih delih ves čas dopoveduje prav to.

Še naprej napredujemo proti zgornjemu delu Zgornje Savinjske doline in tokrat je na vrsti Podvolovljek, kjer stoji edina podružnična cerkev v župniji Luče. O njej je Orožen napisal tole.

Podružnična cerkev sv. Antona v Podvolovljeku (1). Ta cerkev ima poleg glavnega oltarja sv. Antona Puščavnika (2) še dva stranska: na moški strani blažene Device Marije in na ženski strani sv. Joba. Oba stranska oltarja sta bila ponovno postavljena leta 1842. Zvonik je bil v celoti na novo sezidan leta 1830.

Leta 1861 je dobila cerkev novo streho.

Leta 1862 je bila celotna cerkev, ki je imela do tedaj le poslikan strop iz desk, na novo obokana, pri čemer so povečali tudi okna.

Pri vizitaciji, ki je bila tu leta 1631, je bilo zapisano tole: »Cerkev sv. Antona v Volovljeku (3) je bila obiskana 27. novembra. Glavni oltar je posvečen, oltar na ženski strani je posvečen sv. Križu, na moški strani pa sv. Janezu Krstniku. Ima 55 krav, 149 ovac in 5 obveznih maš.« (4)

OPOMBE: (1) V izvirniku: in Podvolovlek. — (2) Opata Antona puščavnika, ki ima god 17. januarja. — (3) V izvirniku: in Volovlek. — (4) Izvirnik je napisan v latinščini.

Uvod, prevod in opombe Peter Weiss

Jutranji hlad in megla nas opominjata, da poletje mineva in se s hitrimi koraki bliža jesen.

Dežurna služba Elektro Celje

— Nadzorništvo Nazarje za mesec september 1991

od 2. 9. do 8. 9. Lever Peter, Paška vas, tel. 885-150
od 9. 9. do 15. 9. Tratnik Franc, Pusto polje, tel. 831-263
od 16. 9. do 22. 9. Marolt Marko, Mozirje, tel. 831-877
od 23. 9. do 29. 9. Jeraj Franc, Prihova, tel. 831-910
od 30. 9. do 6. 10. Lever Peter, Paška vas, tel. 885-150
V slučaju kakšnih sprememb pokličite ELEKTRO CELJE, tel. 25-841.

Veterinarsko dežurstvo v septembru 1991

19. 8. do 25. 8. Zagožen Drago, dipl. vet., Ljubno, tel. 841-769
26. 8. do 1. 9. Kralj Ciril, dipl. vet., Ljubno, tel. 841-410
2. 9. do 8. 9. Lešnik Marjan, dipl. vet., Ljubija, tel. 831-219
9. 9. do 15. 9. Zagožen Drago, dipl. vet., Ljubno, tel. 841-769
16. 9. do 22. 9. Kralj Ciril, dipl. vet., Ljubno, tel. 841-410

Kino »Dom« Mozirje v septembru 1991

31. 8. DRUŠTVO MRTVIH PESNIKOV — ameriški film
5. 9. SEKS V ZAPORU — ameriški film — erotični
7. in 8. 9. JUTRANJA ZARJA — ameriški film — zgod. drama
12. 9. BOLNICARJI NA KOTALKAH — ameriški film — komedija
14. in 15. 9. UMRI POKONČNO II. del — ameriški film
19. 9. BOLNICA FRANKSTEIN — ameriški film — komedija
21. in 22. 9. IZNAD ZAKONA — ameriški film — akcijski
26. 9. OREL SMRTI — ameriški film — akcijski
28. in 29. 9. AMERIŠKI LOVEC — ameriški film — akcijski

»Jelka« Nazarje v septembru 1991

4. 9. RES JE DOBRA — ameriški film — erotični
7. in 8. 9. AMERIŠKA NINDŽA, ameriški film — akcijski
14. in 15. 9. DELTA FORCE II. del — ameriški film — akcijski
21. in 22. 9. HIGHLANDER II. del — ameriško-angleški film, avaturnistični
28. in 29. 9. MOLITEV GROBIH MOŠKIH — ameriški film — akcijski

Kino Ljubno ob Savinji v septembru 1991

31. 8. do 1. 9. NIKOLI NE SPI SAMA — ameriški trdoerotični
7. do 8. 9. ŠOFER GOSPODIČNE DAISY — ameriški
14. do 15. 9. OSMI POTNIK II. del — ameriški avaturnistični film
21. do 22. 9. GADJE MATURIRAJO — ameriška komedija
28. do 29. 9. METRO — francoski — kriminalka

Matična kronika za mesec julij 1991

ROJSTVA: Rodilo se je 9 deklic in 9 dečkov.
POROKE: Antinac Ivan, star 28 let, iz Zg. Pobrežij 5 in Blekač Elizabeta, stara 20 let, iz Sp. Pobrežij 10; Tevž Marijan, star 25 let, iz Kokarij 38 in Ločan Branka, stara 22 let, iz Mozirja, Nove Trate 3; Gregorc Martin, star 22 let, iz Dol. Suhe 9 in Detmar Anica, stara 19 let, iz Poljan 37; Terbovšek Bogomir, star 27 let, iz Radmirja 77 b in Čeplak Andreja, stara 23 let, iz Bočne 4; Božič Mitja, star 24 let, iz Mozirja, Harkova ul. 9 in Stakne Elizabeta, stara 22 let, iz Mozirja, Harkova ul. 9.

SMRTI: Bele Jožefa, stara 70 let, iz Rečice ob Savinji 89; Koren Marija, stara 80 let, iz Homec Brda 7; Brezovnik Antonija, stara 71 let, iz Dol. Suhe 28; Mlinar Antonija, stara 94 let, iz Rečice ob Savinji 6; Jeraj Franciška, stara 57 let, iz Rečice ob Savinji 111; Grudnik Franc, star 80 let, iz Tiroseka 8; Ugovšek Marija, stara 83 let, iz Šmiklavža 29; Podpečnik Karl, star 21 let, iz Šmiklavža 31; Matijevc Matija, star 53 let, iz Luč 40; Erjavc Stanislav, star 55 let, iz Krnice 17; Fužir Marija, stara 83 let, iz Meliš 10; Mlinar Ana, stara 77 let, iz Primoža pri Ljubnem 21; Avgusti Francišek, star 83 let, iz Mozirja, Ul. Šlandrove brigade 7; Belak Marija, stara 81 let, iz Ljubije 50; Rakun Liza, stara 84 let, iz Nazarij 157.

Novosti v občinski matični knjižnici

I. MLADINSKA LITERATURA: Amurske pravljice, Sivec: Gusarji na obzorju, Zbirka Kako so živeli: V času Majev, Aztekov in Inkov, V času mušketirjev, V času barbarskih kraljev, Sivec: Dober dan, palčki.

II. LEPOSLOVJE: Rebula: Na slovenskem poldnevniku, Vandot: Bele noči — gorska romanca.

III. STROKOVNA LITERATURA: Pozdravljena Slovenija, Vojna za Slovenijo, Vanič: Leteti, Avtorsko pravo v praksi, Mikeln: Malo zgodovinsko berilo, Cotic: Terarij, Zajdale: Komunistični zločini na Slovenskem 2. del, Mušič: Melodije vetra.

IV. VIDEO KASETE: Sherlock Holmes, Dan delfinov, Oko za oko, Nočni obiskovalci, New York 1997, Producenta, Grizli Adams, Najstnice.

Savinjske NOVICE

»Savinjske novice« izhajajo mesečno — Izdaja SO občine Mozirje — Glavni in odgovorni urednik Janez Plesnik — Tajnica urednika Jana Trontelj — Fotografiska priprava Ciril Sem — Tehnični urednik Niko Kupec — Telefon (063) 831-741 — Žiro račun pri SDK ekspozitura Mozirje številka: 52810-678-54000 — Savinjske novice, glasilo SO Mozirje — Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 10. v mesecu — Stavke, filmi in prelom Grafika Novo mesto — Tisk na rotaciji Ljudske pravice v Ljubljani — Po mnenju IS SRS, Sekretariata za informacije (št. 421 1/72 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka na promet proizvodov.